

RAPORT Z WIZYTACJI (ocena programowa)

dokonanej w dniach 20-21 listopada 2012r. na kierunku „inżynieria bezpieczeństwa” prowadzonym w ramach obszaru nauk technicznych na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego w Szkole Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie na poziomie studiów I stopnia realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych o profilu ogólnoakademickim.

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:
przewodniczący:

- dr inż. Janusz Uriasz – członek PKA,

członkowie:

- dr hab. Andrzej Ostrokólski – ekspert PKA,
- dr hab. inż. Ryszard Getka – ekspert PKA,
- mgr Agnieszka Zagórska – ekspert PKA,
- Aleksandra Zachara – ekspert PKA, przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP.

Krótką informacją o wizytacji

Ocena jakości kształcenia na kierunku „inżynieria bezpieczeństwa” prowadzonym na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego Szkoły Głównej Służby Pożarniczej została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2012/2013. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz drugi po upływie okresu na jaki została wydana ocena pozytywna. Szczegółowe informacje zawiera Załącznik nr 3.

Wizytację członkowie Zespołu poprzedzili zapoznaniem się z Raportem Samooceny przekazanym przez władze Uczelni. Raport samooceny został dostarczony odpowiednio wcześniej i stanowił podstawę wstępnych badań. Informacje zamieszczone w raporcie analizowano również porównawczo z informacjami zamieszczonymi na stronie internetowej uczelni. Pozwoliło to ustalić występujące różnice pomiędzy jego treścią, a podanymi informacjami do publicznej wiadomości w Internecie. Te różnice stanowiły także podstawę do sformułowania pytań pod adresem autorów raportu samooceny. Przed rozpoczęciem wizytacji ustalono podział kompetencji między członków zespołu w trakcie wizytacji oraz sformułowano wstępnie dostrzeżone problemy. W toku wizytacji Zespół spotkał z władzami Uczelni i Wydziału prowadzącego oceniany kierunek, analizował dokumenty zgromadzone wcześniej na potrzeby wizytacji przez władze Uczelni, otrzymał od władz Uczelni dodatkowo zamówione dokumenty, przeprowadził hospitacje i spotkania ze studentami oraz spotkanie z pracownikami realizującymi zajęcia na ocenianym kierunku, przeanalizował wylosowane prace dyplomowe. Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA.

Zakres i treść wizytacji przeprowadzono na podstawie aktów prawnych przedstawionych w **załączniku nr Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania..**

Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego został uzgodniony z władzami strony wizytowanej. Stanowi on **załącznik** Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania. niniejszego raportu.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę¹

Uchwałą Senatu Nr 7/02/2012 z 29 lutego 2012 r. Senat Uczelni zatwierdził Strategię Szkoły Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie na lata 2011-2020 w której zapisano także misję tej Uczelni. Misją Uczelni jest m.in. „profesjonalne kształcenie wysoko wykwalifikowanych kadr oficerskich dla potrzeb dynamicznego rozwoju ochrony przeciwpożarowej oraz kadr o najwyższych kwalifikacjach w zakresie: oceny stanu zagrożeń cywilizacyjnych i naturalnych, ochrony życia, zdrowia i mienia i innych wartości przed tymi zagrożeniami, także wychowanie studentów w poczuciu patriotyzmu, ofiarności w służbie i w pracy, w poszanowaniu dyscypliny służby i pracy oraz prowadzenie badań istotnie wzbogacających wiedzę z zakresu bezpieczeństwa obywateli ...”. Rada Wydziału Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego Uchwałą Nr 11/2012 z dnia 9 października 2012 r. przyjęła strategię rozwoju Wydziału na lata 2012 – 2016, która zawiera misję Wydziału IBC sformułowaną następująco: „Misją WIBC jest kształtowanie szeroko rozumianego bezpieczeństwa obywateli Polskich i innych osób korzystających z naszej gościnności, bezpośrednio na terenie naszego kraju i pośrednio na terenie całego świata, dzięki wykształceniu profesjonalnej kadry je tworzącej i nim zarządzającej”. Cele strategiczne w obszarze kształcenia studentów WIBC określił także szczegółowo w rozdziale III strategii WIBC zatytułowanym „Strategia sukcesu na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego. Strategia w obszarze edukacji” – który zawiera 6 działań szczegółowych oraz „Cele strategiczne rozwoju badań i nauki” – zawierającym 7 celów głównych.

---

¹ Numeracja punktów odpowiada numerom *kryteriów głównych*, a podpunktów – numerom *kryteriów szczegółowych* określonym w Części I Załącznika do Statutu PKA pt. Kryteria oceny programowej

1). Koncepcja kształcenia na prowadzonych w Szkole Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie studiach wyższych na kierunku inżynieria bezpieczeństwa pozostaje w związku z nakreślonymi w misji i strategii Uczelni oraz w strategii Wydziału Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego podstawowymi celami. Kierunek kształcenia *inżynieria bezpieczeństwa* oraz oferowane studentom w ramach tego kierunku dwie specjalności względem realizowanych treści oraz efektów kształcenia pozostają w ścisłym związku i dotyczą cyt.: *oceny stanu zagrożeń cywilizacyjnych i naturalnych, ochrony życia, zdrowia i mienia i innych wartości przed tymi zagrożeniami*, a wykorzystywane metody dydaktyczne i wychowawcze w okresie studiów przyczyniają się i mają na celu *wychowanie studentów w poczuciu patriotyzmu, ofiarności w służbie i w pracy, w poszanowaniu dyscypliny służby i pracy oraz prowadzenie badań istotnie wzbogacających wiedzę z zakresu bezpieczeństwa obywateli*.

Misja jest ściśle powiązana z koncepcją kształcenia i strategią SGSP. Uczelnia oferuje i prowadzi **studia na kierunku „inżynieria bezpieczeństwa”** z tego na ocenianym wydziale (WIBC) o specjalnościach: **dla I stopnia kształcenia: inżynieria bezpieczeństwa cywilnego i inżynieria bezpieczeństwa pracy**. Studia są dostępne też dla osób – tzw. cywilnych, w rozumieniu, że studenci nie są przygotowywani jako strażacy do zawodowej służby w PSP.

Oferta edukacyjna jest atrakcyjna i daje szansę uzyskania przygotowania do odpowiedzialnej i potrzebnej społecznie pracy w instytucjach wspierających PSP i działających na rzecz bezpieczeństwa szeroko rozumianego, a w tym ratownictwa i zarządzania kryzysowego.

Kształcenie jest prowadzone elastycznie i dostosowane do zmian określanych przez odpowiednie ministerstwa. W zakresie programowym realizowane są studia na drugim roku i następnych wg wymogów standardów kształcenia. Natomiast pierwszy rok (od roku akademickiego 2012/13) wg ustaleń określonych w KRK, programy są opracowane na pełen cykl kształcenia.

Oferta kształcenia na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego obejmuje obecnie studia pierwszego stopnia, inżynierskie, zgodnie z zasadami KRK należące do profilu ogólnoakademickiego. Dwie oferowane przez Wydział IBC specjalności studiów uzupełniają ofertę tej Uczelni, dostępną także dla osób zainteresowanych inżynierią i bezpieczeństwem pożarowym na siostrzanym Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Pożarowego. Można uznać zatem, że w łącznej ocenie Uczelni dwuwydziałowej oferta kształcenia na jednoimiennym kierunku *inżynieria bezpieczeństwa*, prowadzonym przez dwa samodzielne wydziały jest zróżnicowana, zarówno co do zawartości programowej jak i beneficjentów. Oferta Wydziału Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego jest skierowana w stronę kształcenia przyszłych kadr i przygotowuje do wykonywania funkcji kierowniczych, doradczych i administracyjnych na różnych szczeblach administracji publicznej (rządowej, resortowej, samorządowej) w zakresie zarządzania bezpieczeństwem. Aktualność tematyki i zawartości programowej studiów pozwala także na dobre przygotowanie kadr do pracy w administracji i w przedsiębiorstwach, zaznajomionych z zasadami i wymaganiami nowych dyrektyw UE, standardów światowych i procedur bezpieczeństwa obowiązujących w Polsce. Oferta kształcenia jest także wzbogacona o możliwość kontynuacji nauki na studiach podyplomowych prowadzonych przez Wydział, lub kontynuowanie kształcenia na II stopniu na drugim z wydziałów Uczelni lub w innej uczelni wyższej.

Obecnie prowadzone cykle kształcenia są prowadzone według dwóch odmiennych programów kształcenia:

- cykle drugiego, trzeciego i czwartego roku studiów są prowadzone według programów i planów studiów zgodnie z wymaganiami standardu kształcenia inżyniera bezpieczeństwa opublikowanego w załączniku nr 48 do *Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. 2007 Nr 164, poz. 1166 z późn. zm.)*;
- cykl pierwszego roku studentów przyjętych na studia w roku akademickim 2012/2013 jest prowadzony według zasad wprowadzonych zmienioną ustawą PSW w 2011 roku, obowiązujących od 1.10.2012 roku czyli zgodnie z zasadami KRK. Zmienione programy, w zakresie treści programowych nie różniące się zasadniczo w stosunku do programu określonego w standardzie dla kierunku inżyniera bezpieczeństwa zostały opracowane dla całego cyklu kształcenia trwającego 7 semestrów i wdrożone począwszy od roku akademickiego 2012/2013.

2). Koncepcja kształcenia na WIBC jest zgodna z misją i strategią uczelni, co znalazło odzwierciedlenie w programach studiów opracowanych i realizowanych wg standardów kształcenia i nowych programów opracowanych wg KRK z poprawnym określeniem efektów kształcenia i trafnie rozdzielonych na grupy umiejętnie przypisane do przedmiotów kształcenia. Występuje jednak brak precyzyjnych kryteriów oceny uzyskanych efektów przez studentów, co jest zalecane w podręcznikowych opracowaniach, chociaż nie zawarte w aktach prawnych wydanych przez ministerstwo.

1. Z ustaleń poczynionych podczas wizytacji wynika, że istnieje jeszcze kanał przekazu oczekiwań efektów kształcenia za pośrednictwem wydziałów zarządzania kryzysowego (różnych szczebli administracji), szczególnie podczas narad i konferencji naukowych oraz po praktykach studenckich.
2. Udział interesariuszy zewnętrznych w przypadku tej Uczelni jest ustalony w statucie SGSP, w którym przewidziano Konwent pełniący znaczącą rolę w zakresie współdecydowania o strategii rozwoju Uczelni, zgodności i dostosowaniu programów kształcenia do wymagań ministra sprawującego nadzór nad resortową szkołą wyższą (jest nim Minister Spraw Wewnętrznych). Udział ten jest zagwarantowany instytucjonalnie, gdyż minister Spraw Wewnętrznych zatwierdza ważniejsze dokumenty regulujące zasady działania Szkoły, programy i tok studiów (statut, strategia rozwoju, misja, regulamin studiów), personalnie wpływa na politykę Szkoły przez wyznaczanie rektora-komendanta, a także w mniejszym stopniu przez udział swojego przedstawiciela w składzie konwentu, korzystanie z prawa do zatwierdzania proponowanego przez senat składu konwentu, z zagwarantowaniem dla ministra prawa do zwoływania posiedzeń nadzwyczajnych konwentu. Skład konwentu obejmuje szerokie spektrum interesariuszy: „...przedstawicieli organów państwowych, samorządu terytorialnego i zawodowego, instytucji i stowarzyszeń naukowych, zawodowych oraz twórczych, organizacji pracodawców oraz organizacji

samorządu gospodarczego, przedsiębiorców i instytucji finansowych, oraz uczelni akademickiej, z którą Uczelnia współdziała...”.

3. Nad procesem kształcenia sprawuje również nadzór merytoryczny Komenda Główna PSP, która zbiera uwagi i sugestie od terenowych jednostek i po odpowiednim opracowaniu przekazuje do uczelni, kierując je do uwzględnienia w kształceniu.

Ocena końcowa 1 - kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1. Kierunek studiów *inżynieria bezpieczeństwa* nie został szczegółowo skodyfikowany i nie występuje w Krajowych Ramach Kwalifikacji w wydanych rozporządzeniach dotyczących wzorcowych efektów kształcenia ani w obowiązujących obecnie standardach kształcenia. Koncepcja kształcenia i oferta jest spójna i atrakcyjna, zapisana w strategii i misji Szkoły oraz Wydziału, a przede wszystkim zapewnia podstawę do opracowania programów studiów i uzyskania zakładanych efektów kształcenia. Koncepcja kształcenia wynika z dokumentów uchwalonych przez organy kolegialne i zatwierdzonych przez ministra sprawującego nadzór nad szkołą.
2. Ustalenie koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku odbywa się przy współudziale interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych ustanowionych instytucjonalnie oraz dobieranych we właściwy sposób spośród współpracujących organów i instytucji reprezentujących głównie przyszłych pracodawców. Koncepcja jest zgodna z obowiązującymi aktami prawnymi oraz zasadami poprawności formalnej i merytorycznej.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

1). Senat SGSP uchwałą nr 29/05/2012 z dnia 23 maja 2012 roku przyjął zgodnie z wymaganiami art. 11 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 – tekst ujednolicony) opis efektów kształcenia dla kierunku inżynieria bezpieczeństwa dla studiów pierwszego i studiów drugiego stopnia². Umożliwiło to wydziałom SGSP na kontynuowanie kształcenia na tym kierunku i poziomie od roku akademickiego 2012/2013, pod warunkiem dostosowania programów kształcenia (planów i programów nauczania) do zmienionych w 2011 roku wymagań dotyczących warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, zawartych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.), znajdujących się w szczególności w rozdziale 3 tego rozporządzenia.

Zgodnie z wymaganiami w §9 ust. 1 punkt 3 tego rozporządzenia Senat SGSP w uchwale zawierającej opis efektów kształcenia dla kierunku *inżynieria bezpieczeństwa* przyporządkował ten kierunek studiów do obszaru **nauk technicznych**, do efektów kształcenia prowadzącego do uzyskania kompetencji **inżynierskich**. W tej uchwale nie określono jednakże dyscypliny naukowej do której odnoszą się efekty kształcenia, jakie mają być uzyskane w ramach tego kierunku; wskazano dyscypliny naukowe powiązane z tym kierunkiem studiów takie jak: *nauki o bezpieczeństwie*, *inżynieria środowiska* i *ochrona środowiska*. W opinii zespołu wzytującego nie wykonano w tym wypadku w pełni wymagań zawartych w §9 ust. 1 pkt. 3 przywołanego rozporządzenia, bowiem **nie określono dyscypliny naukowej powiązanej z kierunkiem kształcenia inżynieria bezpieczeństwa** – zgodnej z wykazem dziedzin nauki lub sztuki i dyscyplin naukowych opublikowanym w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych (Dz. U. 2011 Nr 179, poz. 1065). Senat SGSP wskazał powiązane kierunki studiów zamiast dyscyplin naukowych.

Gdyby potraktować to jako pomyłkę techniczną (użycie słów „kierunki studiów” zamiast „dyscypliny naukowe”) to jest to poważniejszy błąd (nie spełniono bowiem wymagania w §5 ust. 3 cytowanego rozporządzenia MNiSW z dnia 5.10.2011) bo dyscyplina naukowa *nauki o bezpieczeństwie* należy do obszaru *nauk społecznych* i dziedziny *nauk społecznych* – co powoduje niespójność między zaliczeniem kierunku studiów *inżynieria bezpieczeństwa* do obszaru *nauk technicznych* jako studiów jednoobszarowych (powinny być to w związku z tym studia co najmniej dwuobszarowe – czego nie wykazano). Podobnie *ochrona środowiska* występuje w kilku obszarach wiedzy i dziedzinach nauk (*nauki ścisłe* – dziedzina *nauk chemicznych*; *nauki przyrodnicze* – dziedzina *nauk biologicznych*). Do dziedziny *nauk technicznych* spośród kierunków wymienionych w uchwale nr 29/05/2012 Senatu SGSP należy jedynie *inżynieria środowiska*.

---

² Uchwała nr 29/05/2012 Senatu SGSP z dnia 23 maja 2012 roku w sprawie przyjęcia efektów kształcenia ma błędy formalne w odwołaniach do przepisów ustawy PSW. Zamiast art. 11 ust. 1 powinno być art. 11 ust. 2 pkt. 2. Niezrozumiałe jest odwołanie do art. 131 ust. 2 który dotyczy powierzenia prowadzenia zajęć nauczycielowi akademickiemu w wymiarze ponadwymiarowym.

W opisie efektów kształcenia zawartym w cytowanej uchwale Senatu SGSP efekty kształcenia dla kierunku studiów *inżynieria bezpieczeństwa* na pierwszym stopniu kształcenia odniesiono je do efektów prowadzących do uzyskania kompetencji *inżynierskich* i do uzyskania kompetencji w obszarze *nauk technicznych* (wyłącznie tych nauk).

Opis efektów kształcenia dla kierunku *inżynieria bezpieczeństwa*, przyjęty w uchwale nr 29/05/2012 z dnia 23 maja 2012 roku przez Senat SGSP zawiera 16 efektów w obszarze wiedzy, oraz 8 dodatkowych efektów w tym obszarze oznaczonych „strażacy dodatkowo” tj. dla studentów studiujących na tym kierunku, którzy równocześnie odbywają służbę kandydacką w PSP (strażacy w służbie kandydackiej, zwani studentami-podchorążymi lub są strażakami w służbie stałej w PSP – zaliczani do studentów Uczelni na podstawie *Regulaminu studiów SGSP* w §1 ust. 3 pkt. 1 i pkt 2. W obszarze umiejętności sformułowano 18 efektów i ponadto dalszych 12 efektów oznaczonych „strażacy dodatkowo”. Kompetencje społeczne są sformułowane w 8 efektach bez rozróżnienia studentów. Dodatkowe efekty oznaczone „strażacy dodatkowo” znajdujące się w opisie efektów kształcenia jakie uchwalił Senat SGSP dotyczą studentów studiujących na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Pożarowego, który prowadzi studia rozróżniając i dzieląc studentów na grupy wyróżnione w §1 ust. 3 Regulaminu studiów SGSP, studiujące według odmiennych programów realizowanych dla obu grup oddzielnie i wydaje różne dyplomy i tytuły zawodowe „inżynier” lub „inżynier pożarnictwa”.

Oceniając kompletność efektów kształcenia przyjętych w uchwale Senatu SGSP należy uznać, że wskazano na uzyskanie przez studentów prawie wszystkich efektów kształcenia wymaganych w zasadach KRK i należących do wykazu efektów w obszarze nauk technicznych, o profilu ogólnoakademickim na studiach pierwszego stopnia, z wyjątkiem:

- **brakuje efektu wiedzy T1A_W05** ma podstawową wiedzę o trendach rozwojowych z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów),
- **brakuje efektu umiejętności T1A_U16** potrafi — zgodnie z zadaną specyfikacją — zaprojektować oraz zrealizować proste urządzenie, obiekt, system lub proces, typowe dla studiowanego kierunku studiów, używając właściwych metod, technik i narzędzi.

Wszystkie efekty z obszaru nauk technicznych nie muszą być wskazane, natomiast powinno się uzasadnić ich brak.

Część efektów kształcenia na pierwszym stopniu kształcenia zaznaczono jako „strażacy dodatkowo”³, co później znajduje odzwierciedlenie w dwóch różnych wersjach programów kształcenia na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Pożarowego, uzasadniających wydawanie absolwentom WIBP dwóch rodzajów dyplomów i tytułów zawodowych ukończenia studiów pierwszego stopnia „inżynier” oraz „inżynier pożarnictwa”. Na drugim stopniu kształcenia⁴ zaznaczono odniesienia efektów tego kierunku do jedynie efektów prowadzących do uzyskania kompetencji w obszarze nauk technicznych (wyłącznie tych nauk) i bez wprowadzania dodatkowych efektów dla „strażaków”.

---

³ efekty te nie dotyczą studiów prowadzonych na ocenianym Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego

⁴ Nie dotyczy to kierunku prowadzonego na WIBC, na którym są wyłącznie studia pierwszego stopnia

W trakcie wizytacji dokonano porównania wyników analizy raportu samooceny ze stanem faktycznym. Podczas kontroli szczególną uwagę zwracano na spójność efektów kształcenia. Stwierdzono, że przyjęto właściwe rozwiązanie (przy uwzględnieniu rozległej gamy potrzeb absolwenta, którego przyszłe miejsce pracy nie jest precyzyjnie określone, a także nie określa się zawodu), nadając kształt efektom kształcenia – których uzyskanie pozwoli absolwentom znajdować pracę na różnych stanowiskach. Program na studiach pierwszego stopnia zawiera podział efektów kształcenia na moduły i jest poprawnie sformułowany. Przedmioty i treści kształcenia wynikają z wyznaczonych wcześniej efektów kształcenia – wykazują one zbieżność z treściami nauczania, zawartymi w standardach kształcenia, wcześniej wprowadzonymi w życie.

Przedstawione przez kierownictwo Wydziału IBC w raporcie samooceny informacje dotyczące studiów prowadzonych od roku akademickiego 2012/2013 (na obecnym I roku) na zasadach zgodnych z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, wprowadzonymi po zmianie ustawy PSW w 2011 roku, oraz dokonana w czasie wizytacji analiza i porównanie programów kształcenia dostosowanych do nowych zasad KRK, w tym w szczególności ustalenie przez Senat SGSP w maju 2012 roku opisu efektów kształcenia dla kierunku inżynieria środowiska z zachowaniem obowiązujących zasad i wymagań prawa, opracowanie kart przedmiotów do modułów dydaktycznych i przedmiotów wyszczególnionych w ramowym planie studiów, ujęcie w efektach kształcenia poszczególnych przedmiotów i modułów dydaktycznych wszystkich wymaganych i wymienionych w opisie efektów kierunkowych kształcenia z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych i zawodowych na tym kierunku studiów pozwalają na stwierdzenie, że Wydział Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego SGSP **w pełni** realizuje cele i osiąga efekty kształcenia (z zastrzeżeniem dotyczącym braku dwóch efektów kształcenia T1A_W05 oraz T1A_U16 w uchwale Senatu SGSP, co wymaga uzupełnienia) zgodne z nowymi zasadami prowadzenia studiów zawartymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego i innych przepisach z nimi związanych wprowadzonych po zmianie w 2011 roku ustawy PSW, na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku *inżynieria bezpieczeństwa*, należącym do obszaru kształcenia w dziedzinie nauk technicznych, prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich z uwzględnieniem specyfiki Uczelni wyrażonej treściami przedmiotów i efektami kształcenia na prowadzonych specjalnościach *inżynieria bezpieczeństwa cywilnego* oraz *inżynieria bezpieczeństwa pracy*.

Zespół oceniający stwierdza, że efekty kształcenia sformułowane są zgodnie z obszarowymi efektami kształcenia natomiast należy podkreślić, że należy usunąć:

- brak uchwały Rady Wydziału IBC zatwierdzającej i wprowadzającej do obowiązkowego stosowania treści programowe zawarte w opracowanych i stosowanych kartach przedmiotów,
- brak w kartach przedmiotów określenia minimalnych wymagań dla stwierdzenia uzyskania przez studenta oczekiwanych efektów kształcenia danego przedmiotu studiów.

Formalny brak uchwały z załączonym nowym planem ramowym studiów, w nowym układzie graficznym pozwalającym na ustalenie wszystkich wskaźników ilościowych i jakościowych kształcenia jest brakiem formalnym lub w części nawet redakcyjnym.

Zaleca się w związku z tym by Senat SGSP, korzystając z możliwości jakie daje zmiana rozporządzenia w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, opublikowana w rozporządzeniu MNiSW z dnia 23.08.2012 r. (Dz. U. 2012, poz. 983), przeprowadził udoskonalenia dotyczące uchybień jakie zawiera uchwała nr 29/05/2012 senatu SGSP z dnia 23 maja 2012 r. w sprawie przyjęcia efektów kształcenia dla kierunku studiów inżynieria bezpieczeństwa dla studiów pierwszego i drugiego stopnia, a także w dalszej kolejności by Rada Wydziału IBC, uchwaliła zmiany do programu kształcenia na tym kierunku na studiach pierwszego stopnia, wprowadzając w pełni zasady KRK określone w obowiązującym obecnie prawie wynikającym ze zmian do ustawy PSW.

Studia są prowadzone w sposób zapewniający uzyskanie efektów oczekiwanych i zakładanych w uchwale Senatu SGSP, zawierają opis efektów kształcenia dla kierunku, stąd braki formalne nie mają zasadniczego wpływu na merytoryczny efekt kształcenia, natomiast powinny być jak najszybciej usunięte. Po części jako ich powód można także wskazać krótki okres obowiązywania nowych przepisów (wizytacja odbyła się w drugim miesiącu stosowania nowego prawa). Karta przedmiotu nie jest ponadto dokumentem wymaganym przez przepisy, nie ma narzuconego obowiązującego wzorca karty przedmiotu.

Na stronie <http://www.sgsp.edu.pl> udostępnione są informacje o uczelni, wydziałach, strukturze jednostek, profilach kształcenia, zasadach rekrutacji itd. Studentom i zainteresowanym kandydatom (na stronie <http://www.sgsp.edu.pl/studia/kandydaci.php>) udostępnione są programy kształcenia obowiązujące na dotychczasowych zasadach, tj. wprowadzone w latach 2008-2010 na podstawie obowiązującego dotychczas standardu kształcenia dla kierunku *inżynieria bezpieczeństwa* prowadzonego na WIBC. http://www.sgsp.edu.pl/studia/wibp/ramowe_plany_wibp.php.

Wydział Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego nie udostępnił jak dotąd treści programowych i opisu efektów kształcenia na wydziałowej stronie internetowej. Efekty kształcenia są przedstawiane studentom przez wykładowców podczas studiów na pierwszych zajęciach z przedmiotu. Dotyczy to programów opracowanych wg standardów kształcenia. Treści i opis sylwetki absolwenta jest dostępny jedynie na miejscu, w siedzibie wydziału. Dla studentów dostępne są natomiast rozkłady zajęć w danym roku akademickim na stronie http://www.sgsp.edu.pl/studia/plany_zajec/wibc/sp_c13.pdf

Specyfika kształcenia na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego jest zauważalna w treściach nauczania przedmiotów na dwóch prowadzonych specjalnościach. Syntetyczna zwięzła informacja o efektach kształcenia na tym kierunku i wydziale jest także dostępna w ogólnym opisie studiów i efektów kształcenia stanowiącym część opisową programu kształcenia, oraz treść informacji dla kandydatów na studia na tym wydziale http://www.sgsp.edu.pl/aktual/wkrotce/rekrutacja2012/wibp_stacj.php a także w opisie sylwetki absolwenta na stronie https://www.sgsp.edu.pl/studia/wibc/o_wydziale/sylwetka_absolwenta.php.

Nowe efekty kształcenia opracowane według zasad KRK dla pierwszego roku studiów w roku akademickim 2012-2013 nie są dotychczas dostępne ani na stronie internetowej, ani w formie wydrukowanej (z uzyskanych wyjaśnień wynika, że jeszcze nie zdążono tego uczynić). Karty przedmiotów opracowane przez nauczycieli nie były jak dotąd przyjęte i uchwalone przez Radę Wydziału IBC, nie zostały zatem także opublikowane; nie są zatem dostępne dla studentów i kandydatów na studia. Zespół wizytujący korzystał z wydruków kart

przedmiotów udostępnionych przez Dziekanat WIBC i nie miał dostępu do tych treści ze źródeł elektronicznych.

2). Zespół wizytujący Wydział IBC, po zapoznaniu się z opisem efektów kształcenia zawartych w uchwale Senatu SGSP oraz wynikającymi z tej uchwały „efektami przedmiotowymi” przypisanymi do poszczególnych przedmiotów i modułów dydaktycznych – jakie zapisane zostały w „kartach przedmiotów” udostępnionych Zespołowi w fazie niedokończonej i niepełnej (bez kryteriów weryfikacji i oceny) - poddał je ocenie pod kątem sposobu sformułowania tych efektów ze względu na możliwość ich dalszego sprawdzenia oraz sporządzenia na ich podstawie mierzalnych kryteriów weryfikacji i oceny studentów.

Zespół stwierdził, że opis efektów kształcenia w uchwale Senatu SGSP jest bardzo ogólny, co będzie stwarzało problemy ze sformułowaniem szczegółowych i sprawdzalnych efektów w ramach przedmiotów. Nauczyciele odpowiedzialni za przedmioty w praktyce będą mieli dużą swobodę przy formułowaniu efektów przedmiotowych – od minimalnych do bardzo rozbudowanych form opisujących efekty.

Na WIBC cele-efekty kształcenia opracowane wg KRK zostały opracowane zgodnie z ustaleniami określonymi przez ministerstwo, na podstawie opisu efektów kształcenia zawartych w uchwale Senatu SGSP.. Efekty kształcenia pogrupowano na: „*wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne*”, poprawnie formułując i nadając właściwą symbolikę, zastosowano uszczegółowienie dla każdego przedmiotu, wskazując na zachodzącą korelację i nakładanie (kumulowanie) się efektów kształcenia.

Po analizie kart przedmiotów udostępnionych w formie wydruków stwierdzono, że efekty kształcenia zostały szerzej i dokładniej opisane w kartach przedmiotów, przez podanie treści programowych zajęć dydaktycznych i opisanie efektów kształcenia także w obszarach wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne. Opis efektów w kartach przedmiotów jest zrozumiały, ale nadal bardzo ogólny. W związku z tym, że nie sformułowano w kartach przedmiotów kryteriów oceny, czy efekty kształcenia zostały osiągnięte, a sformułowano jedynie w sposób ogólny metodę weryfikacji, czy efekty zostały osiągnięte (przez podanie określenia: egzamin, zaliczenie, kolokwium pisemne, sprawdzian praktyczny itp.) – nie można jednoznacznie określić, czy opracowano przejrzysty system weryfikacji efektów kształcenia na wydziale. Ponieważ karty przedmiotów nie zostały dotychczas zakończone i wymagają uzupełnienia co najmniej w zakresie ustalenia kryteriów weryfikacji i oceny uzyskiwania przez studentów zaplanowanych efektów kształcenia – nie zostały one w związku z tym wprowadzone formalnie do stosowania wraz z programem kształcenia w drodze ich uchwalenia przez Radę WIBC. Nie zostały także udostępnione do wiadomości nauczycieli i studentów, a Zespół korzystał z wersji drukowanych dostarczonych przez Dziekana.

Dotychczas obowiązujące standardy kształcenia w formie sylabusów są udostępniane studentom przez wykładowców na wszystkich zajęciach. Jest do nich również dostęp w Dziekanacie, o czym studenci są poinformowani. Studenci pierwszego roku są zapoznawani z efektami kształcenia dla ich kierunku. Forma i kryteria oceny osiągniętych przez studenta efektów są podawane przez prowadzących razem z sylabusem. Sylabusy napisane są w sposób jasny i zrozumiały dla studentów, a prowadzący konsekwentnie przestrzegają zasad zaliczenia przedmiotu przedstawionych na pierwszych zajęciach. W trakcie rozmowy

studenci wyrazili opinię, że zakładane efekty kształcenia są sprawdzalne. Wiedza jest weryfikowana podczas egzaminów. Umiejętności natomiast są sprawdzane w trakcie ćwiczeń.

Opis sylwetki absolwenta WIBC dostępny jest m.in. na stronie internetowej wydziału. Jej fragment jest następujący: „Absolwenci naszego Wydziału są przygotowani do wykonywania funkcji doradczych, kontrolnych i administracyjnych na różnych szczeblach administracji publicznej. Nabywają również specjalistyczne wykształcenie inżynierskie, uprawniające do pełnienia służby bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP) we wszystkich rodzajach przedsiębiorstw w kraju i za granicą. Absolwent **specjalizacji inżynieria bezpieczeństwa cywilnego** to osoba przeznaczona do kreowania bezpieczeństwa publicznego w kontekście zarządzania kryzysowego...”. Analiza sylwetki pozwala stwierdzić przesadę w jej opisie, zwłaszcza po analizie porównawczej z celami-efektami kształcenia i treściami kształcenia zawartymi w programach studiów. Użyto w niej określeń np.: „cywilnego zarządzania kryzysowego” nie wyjaśniając czy jest jeszcze jakieś inne (np.: wojskowe, policyjne itd.) zarządzanie kryzysowe. Zarysowano również jakie miejsca pracy będą dostępne dla tak wszechstronnie przygotowanych absolwentów obu specjalności. Na uwagę zasługuje deklarowanie np.: przygotowania absolwenta - inżyniera do „opiniowania aktów prawnych i pozostałych dokumentów z zakresu gotowości cywilnej i cywilnego zarządzania kryzysowego” lub „projektować i diagnozować ergonomiczne stanowiska pracy”.

Natomiast w programach na 2012-13; kierunek: Inżynieria bezpieczeństwa; specjalność: „inżynieria bezpieczeństwa cywilnego” oraz „inżynieria bezpieczeństwa pracy” sylwetkę absolwenta przedstawiono nieco odmiennie: „Absolwent studiów powinien posiadać ogólną wiedzę z zakresu nauk matematyczno-fizycznych oraz technicznych oraz umiejętności wykorzystania jej w pracy zawodowej i życiu z zachowaniem zasad prawnych i etycznych. Absolwent powinien rozumieć i umieć analizować procesy dokonujące się w społecznościach lokalnych, państwie i przyrodzie oraz badać wpływ relacji: człowiek – środowisko - infrastruktura. Powinien posiadać umiejętności aktywnego uczestniczenia w pracy grupowej, kierowania zespołami ludzkimi wykonującymi zadania zlecone oraz posługiwania się fachową literaturą, łącznie z przepisami prawnymi w zakresie bezpieczeństwa, działalności służb, straży i inspekcji oraz działalności gospodarczej...”.

Stan taki wywołuje potrzebę korelacji publikowanej w Internecie „sylwetki absolwenta” z jej opisem w programach oraz z celami-efektami kształcenia.

Podsumowując Zespół wyraża opinię, że w związku z nie zakończonym do chwili wizytacji kierunkiem procesem tworzenia nowych, zmienionych kart przedmiotów (sylabusów) oraz sformułowaniem w sposób bardzo ogólny efektów kształcenia dla kierunku (przez Senat SGSP) i w wielu przedmiotach przez nauczycieli odpowiedzialnych za przedmiot można stwierdzić, że efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały (czemu sprzyja ich ogólny charakter), natomiast trudno jest jednoznacznie ocenić, czy efekty kształcenia zostały sformułowane tak, by były sprawdzalne (do czasu zakończenia procesu tworzenia kart przedmiotów i przedstawienia przez nauczycieli kryteriów weryfikacji i oceny uzyskiwania efektów przez studentów w prowadzonym procesie kształcenia).

3) Podstawowym aktem wewnętrznym SGSP opisującym sposób mierzenia i oceny efektów kształcenia jest Regulamin studiów w Szkole Głównej Służby Pożarniczej uchwalony przez Senat SGSP w uchwale nr 3/02/2012 (załącznik 3) dnia 29 lutego 2012 roku. Regulamin studiów SGSP obowiązuje od 1 października 2012 roku po zatwierdzeniu przez Ministra Spraw Wewnętrznych decyzją z dnia 5 czerwca 2012 roku. Regulamin jest dostępny dla studentów, także drogą elektroniczną i określa podstawowe procedury związane ze sprawdzaniem efektów kształcenia, do których można zaliczyć: rozkład roku akademickiego z terminami i okresem trwania sesji egzaminacyjnych, stosowane skale ocen, składanie egzaminów, uzyskiwanie zaliczeń form zajęć dydaktycznych i zaliczeń przedmiotów, stosowane metody wyrażania osiągnięć studentów zgodnie z ECTS, uzyskiwanie zaliczeń semestrów, zaliczanie praktyk, rejestracja i warunki studiowania na kolejnych semestrach, warunki dopuszczenia do wykonania pracy dyplomowej, zasady i sposób przeprowadzenia egzaminu dyplomowego, obliczenia wyniku egzaminu i ostatecznego wyniku studiów, warunki rejestracji warunkowej, powtarzania przedmiotów i semestru, skreślenia studentów z listy studentów – w tym z powodu braku postępów w nauce - włącznie z opisem sposobu stwierdzania braku postępów w nauce. Regulamin studiów i inne akty prawne określają także procedury nagradzania studentów wykazujących najlepsze wyniki studiów, przyznawania stypendiów najlepszym studentom, przyznawania odznaki najlepszym studentom itp.

Ogólny i podstawowy dla studiów wyższych opis stosowanego systemu oceny efektów kształcenia jest zawarty w *Regulamin studiów w Szkole Głównej Służby Pożarniczej*. Regulamin studiów jest dostępny na stronie http://bip.sgsp.edu.pl/portal/sgs/652/1510/Regulamin_studiow.html.

Ponadto Uczelnia przygotowała pomocny dla studentów „przewodnik po Regulaminie” zamieszczony na stronie <http://www.sgsp.edu.pl/studenci/sgsp/reguls.php>. Zawarto na tej stronie informacje napisane przejrzystym i zrozumiałym językiem, objaśniające zasady regulaminu dotyczące: zaliczenie semestru, egzaminów semestralnych, sesji poprawkowej, warunków zaliczenia semestru, powtórzenie roku, urlopy, skreślenie z listy. Wyjaśnione są zarówno obowiązki jak i prawa studentów.

W *Planie studiów i programie kształcenia* obowiązującym w roku akademickim 2012/2013 znajdują się dalsze informacje, ważne dla studentów, o stosowanych formach zaliczenia poszczególnych przedmiotów (egzamin, zaliczenie przedmiotu) i semestrach studiów po których następuje zaliczenie przedmiotu (ważne dla przedmiotów trwających przez ponad jeden semestr). W Uczelni działa *Elektroniczny system obsługi studentów*, za pomocą którego studentom przekazywane są informacje o rozkładzie sesji egzaminacyjnej (dostępny po zalogowaniu na hasło). Informacje ogólne są także przekazywane studentom przez wywieszenie ich w formie pisemnej na tablicach ogłoszeń dydaktycznych Wydziału. Dotyczy to planów i programów studiów, rozkładu roku akademickiego, planu sesji egzaminacyjnej itp.

Dostępność **informacji ogólnych** o zasadach i stosowanym systemie oceny efektów kształcenia należy ocenić pozytywnie.

Spełnienie wymagań i uzyskanie efektów kształcenia z przedmiotów, opisanych w programie studiów skutkuje uzyskaniem oceny pozytywnej w skali ocen zgodnej z §25 Regulaminu studiów SGSP: 5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0 (dostateczny – najniższa zaliczająca

ocena); 2,0 (niedostateczny, nie zaliczająca ocena) lub w skali uogólnionej (zaliczono, nie zaliczono) stosowanej przy innych formach sprawdzania wiedzy lub umiejętności (np. seminarium dyplomowe?, zaliczenie wykładu z przedmiotu kończącego się egzaminem – według decyzji prowadzącego „według skali ocen uogólnionych lub wg zasad ustalonych przez prowadzącego zajęcia” (zasady te nie są formalnie zdefiniowane). Na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia na WIBC na specjalności *inżynieria bezpieczeństwa cywilnego* w ramach 2860 godzin zajęć studenci zaliczają 67 przedmiotów, z tego 17 kończy się egzaminem. Średnio są to 2 - 3 egzaminy w jednej sesji, co należy uznać za wskaźnik nie obciążający studentów egzaminami zaliczającymi przedmioty studiów.

Zgodnie z Regulaminem studiów SGSP na podstawie §27 ust. 6 dla oceny egzaminu stosowana jest skala ocen szczegółowych (ale wynika to tylko pośrednio z ust. 6 mówiącego że „ocena niedostateczna z egzaminu jest równoznaczna z niezaliczeniem egzaminu”. Brakuje jednoznacznego stwierdzenia w §27 ust. 1 Regulaminu, że dla oceny wyników egzaminu należy stosować skalę ocen szczegółowych (wymieniono tylko egzamin dyplomowy), zwłaszcza wobec zapisania w ust. 2, że przy zaliczeniach przedmiotów niekończących się egzaminem stosuje się skalę ocen szczegółowych.

Regulamin studiów SGSP nie określa sposobu ustalania oceny zaliczenia przedmiotu, w skład którego wchodzi kilka form zajęć. Większość przedmiotów w programie studiów składa się z co najmniej dwóch form zajęć, najczęściej jest to wykład i ćwiczenia. Wobec zapisu w §14 ust. 5 *Regulaminu studiów SGSP*, że formy zajęć z tego samego przedmiotu mogą być oceniane oddzielnie lub łącznie - regulamin daje w tym wypadku prawo do podjęcia decyzji przez dziekana - efektem jest sytuacja, że w programie kształcenia jaki obowiązuje w roku akademickim 2012/2013 nie ma informacji, które z form zajęć i z jakich przedmiotów będą zaliczane oddzielnie, które łącznie.

W ocenie Zespołu sytuacja taka nie powinna mieć miejsca – jest to delegowanie zasad jakie mają być zapisane w regulaminie do decyzji organu jednoosobowego, bez wskazania sytuacji i trybu w jakim organ może to uczynić. Ponadto według zasad KRK kryteria oceny i sposób oceny powinny być zapisane w programie nauczania (karcie przedmiotu) uchwalonym przez radę wydziału – stąd ingerencja dziekana po tym fakcie (tj. po uchwaleniu programu studiów przez radę), również w obszarze który według ustawy PSP powinien być określony w regulaminie studiów, jest w ocenie eksperta błędem regulaminu studiów.

Nawet jeśli akceptować taki sposób ustalania sposobu zaliczenia przedmiotu z różnymi formami zajęć to nadal brakuje w regulaminie studiów ustalenia zasady jak należy mierzyć efekty poszczególnych form i wyrażać je wartością oceny i jak ustalać ocenę wspólną z zaliczenia przedmiotu (średnia arytmetyczna, średnia ważona z punktami ECTS formy jako wagami, itp.). Zasada taka jest także niespójna z systemem ECTS i zasadami tworzenia programów kształcenia zgodnymi z KRK, zapisanymi w rozporządzeniu MNiSW z dnia 5.10.2011 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. 2011 nr 243, poz. 1445 z późn. zm.). Wymaganie podania w programie studiów łącznej liczby punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych i projektowych - wymaga by w programie studiów (w planie studiów, w kartach przedmiotów) podzielić punkty ECTS przynależące do przedmiotu na punkty ECTS uzyskiwane z poszczególnych form zajęć (wykłady, ćwiczenia, laboratoria, projektowanie itd.). Z przypisania formie zajęć punktów

ECTS konsekwentnie wynika także potrzeba oddzielnego zaliczania form zajęć, a w tym wypadku regulamin studiów SGSP w §27 ust. 1 jasno wymaga stosowania skali ocen szczegółowych dla oceny stopnia opanowania wiedzy i umiejętności studentów, wyłączając tylko z tego wymagania warunkowo wykład z przedmiotu, który kończy się egzaminem (ale też pozostawiając prowadzącemu decyzje o stosowaniu oceny szczegółowej lub ogólnej). Zdaniem zespołu oceniającego zapis w §14 ust. 5 jest sprzeczny z uregulowaniami w §27 Regulaminu i wobec braku informacji w zatwierdzonym przez Radę Wydziału planie studiów o tym, które formy zajęć i w których przedmiotach są zaliczane na ocenę wspólną i w jaki sposób, a także w związku z brakiem spójności tej zasady z cytowanym powyżej rozporządzeniem – zasada określona w §14 ust. 5 nie powinna być stosowana przez Dziekana.

Zaliczenie przedmiotu oznacza uzyskanie przez studenta co najmniej na poziomie minimalnym zakładanych efektów kształcenia (tzw. „przedmiotowych”); student który spełnia warunki co najmniej minimalne uzyskuje ocenę i określoną w programie studiów liczbę punktów ECTS. Na WIBC liczby punktów ECTS przynależne z tytułu zaliczenia poszczególnych przedmiotów zapisane są w dokumencie „Plan studiów i program kształcenia” zatwierdzonym przez Dziekana WIBC 14 maja 2012 roku. „Ramowy plan – studia stacjonarne I stopnia” będący częścią *Planu studiów i programu kształcenia* w formie tabelarycznej podaje zestawienie liczby punktów ECTS przypisanych przedmiotom, z podziałem na semestry studiów. Liczby punktów ECTS podane są także w kartach przedmiotów i są one zgodne z ramowym planem studiów. Ramowy plan studiów nie podaje jednak punktów ECTS przypisanych w przedmiotach poszczególnym formom zajęć.

Należy ocenić, że prawidłowo w ramowym planie ustalono podział całkowitej liczby punktów 210 ECTS za okres studiów, trwający siedem semestrów, na semestry – po 30 ECTS w semestrze – zgodnie z §28 ust. 3 Regulaminu studiów SGSP. Prawidłowo także zgodnie z zasadami KRK i cytowanego rozporządzenia ustalono i włączono do całości punktów ECTS punkty ECTS należne studentowi z tytułu praktyk zawodowych przewidzianych w programie studiów (3 ECTS + 6 ECTS = 9 ECTS).

W opinii zespołu nieprawidłowe jest natomiast przypisanie 15 ECTS do przedmiotu „Seminarium dyplomowe I” 30C sem.6 4 ECTS + „Seminarium dyplomowe II” 30C sem.7 11 ECTS – łącznie 15 ECTS, z całkowitym pominięciem przedmiotu „Praca dyplomowa” którego nie ujęto w planie studiów (kończącego się egzaminem dyplomowym), któremu nie przypisano żadnych punktów ECTS. Efektem tego jest nie uzasadnione uzyskiwanie przez studenta 15 ECTS za zaliczenie zajęć z dwóch przedmiotów wymagających udziału w (30+15=45) godzinnych seminariach, bez zaliczenia punktów ECTS z tytułu pracochłonnej pracy dyplomowej i zdanego egzaminu dyplomowego.

Prowadzone jest także „Proseminarium dyplomowe” 15C w sem. 5 za 1 ECTS. Brakuje w efekcie w *Planie studiów i programie kształcenia* pozycji „Praca dyplomowa”, która powinna być traktowana według nowych zasad KRK jak przedmiot studiów, z przypisanymi efektami kształcenia i punktami ECTS należnymi studentowi za jej wykonanie z tytułu własnego wkładu pracy (przy przyjęciu 30 godz./1 ECTS będzie to 450 godzin pracy studenta).

W Raporcie samooceny sporządzonym przez WIBC także nie przedstawiono celów i efektów kształcenia jakich oczekuje się od studenta w wyniku wykonania przez niego pracy dyplomowej. Jest to konsekwencja pominięcia pracy dyplomowej jako przedmiotu studiów,

dla której także należy przypisać cele, efekty, określić kryteria weryfikacji efektów i kryteria oceny w oddzielnej dla tego przedmiotu „karcie przedmiotu” (sylabusie). Opis celów i efektów seminarium (poz. 38 w planie studiów) nie dotyczy pracy dyplomowej, pomimo że studentowi zalicza się za seminarium 15 punktów ECTS. Praca dyplomowa zgodnie z *Regulaminem studiów SGSP* (Rozdział XI, w szczególności § 50) kończy się egzaminem dyplomowym, co także powinno być odpowiednio zapisane w ramowym planie studiów, z przypisaniem 15 ECTS do przedmiotu „Praca dyplomowa” (a nie do seminarium), które student uzyskuje po zdaniu egzaminu dyplomowego, kończąc studia inżynierskie i uzyskując dyplom i tytuł zawodowy.

Przeprowadzono na WIBC analizę sylabusów dla realizowanych (na starszych latach według poprzednich zasad) programów kształcenia I stopnia studiów. Stwierdzono zgodność z programem ramowym i treściami kształcenia. Zauważalne są jednak drobne, jednak istotne niedopracowania, wynikające z przyjętej formy tego dokumentu. W sylabusach opracowanych do starej wersji programu kształcenia nie zamieszczono opisu efektów kształcenia (w zakresie umiejętności i kompetencji) przewidywanych i wymaganych do uzyskania w prowadzonych przedmiotach (poprzednie przepisy także wymagały określenia takich efektów – w tym m.in. w standardzie kształcenia dla kierunku *inżynieria bezpieczeństwa*).

Kryteria oceny prowadzenia zajęć są w uczelni jednakowe, co znajduje potwierdzenie w formularzach hospitacji zajęć, natomiast kryteria ocen studentów są znane studentom i określone w regulaminie studiów. Przyjęcie na studia realizowane jest wg wyraźnie sformułowanych kryteriów dla studentów mundurowych i studentów tzw. cywilnych. Natomiast finalizacja studiów również poddana jest procesowi obiektywnej kontroli podczas egzaminów i oceny pracy dyplomowej (inżynierskiej) wg bardzo wyraźnie sprecyzowanych wymagań (dokumentem obowiązującym w całej uczelni) uzyskania wysokiej jakości efektu końcowego.

Analiza problematyki zmniejszania się liczby studentów w trakcie całego okresu studiów prowadzi do spostrzeżenia, że powinno się analizować zjawisko w aspekcie przyczyn nie uzyskania przez studentów wymaganych efektów nauczania i w aspekcie sytuacji losowych (życiowych) wpływających na możliwość realizacji studiów. W pierwszym przypadku mamy grupę studentów, którzy nie radzą sobie z opanowaniem materiału nauczania lub wymogami sprawnościowymi, a w drugim przypadku ze studentami, którzy muszą trwale lub okresowo przerwać studiowanie.

Szczegółowej analizy skali i przyczyn odsiewu na WIBC nie przeprowadzono - natomiast na podstawie danych zawartych w raporcie samooceny WIBC i po rozmowach (anonimowych) z losowo wybranymi studentami (12 osób) i z nauczycielami podczas spotkań wynika wniosek, że studia kończy średnio około 40% - 60% studentów przyjmowanych na 1 rok studiów. Najwięcej studentów odchodzi po 1 roku i stopniowo maleje ta liczba w następnych latach, a praktycznie na 3 roku zdarza się kilka przypadków rezygnacji ze studiów. Znacząca liczba studentów nie kończy studiów w terminie (uzyskuje zgodę na przedłużenie terminu złożenia pracy dyplomowej), zwłaszcza na studiach niestacjonarnych.

Bez wątpliwości główną przyczyną zmniejszenia liczby studentów jest brak wystarczających postępów w nauce. Natomiast na studiach niestacjonarnych zaległości finansowe względem SGSP. Odsetek studentów skreślonych na studiach I stopnia

niestacjonarnych jest większy niż na studiach stacjonarnych. Przyczyną jest przede wszystkim nauka podczas zjazdów (piątek, sobota, niedziela) i trudności godzenia studiów z pracą zawodową. Prawdopodobnie również ma miejsce niższy poziom wykształcenia ogólnego studentów rozpoczynających naukę oraz praktycznie brak konkurencji o miejsce na studiach.

W czasie wizytacji przedstawiono dokumenty potwierdzające dostępność systemu oceny efektów kształcenia. Dotyczy to przede wszystkim realizacji wymogów określonych w KRK. Informacje zostały podane kadrze dydaktycznej WIBC i przyczyniły się merytorycznej dyskusji nad opracowaniem efektów kształcenia i przyjęcia ich stosowną uchwałą organu kolegiального. Natomiast **nie opracowano jeszcze kryteriów oceny efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów** z wykazaniem narastania wiedzy, umiejętności i kompetencji potrzebnych do uzyskania ocen: 3, 4, 5.

Studenci są informowani przez nauczycieli o zasadach zaliczania obowiązujących w danym przedmiocie i formie zajęć – informacja taka jest także zawarta w „karcie przedmiotu”⁵ i w ramowym planie studiów. Wyniki zaliczenia przedmiotu i oceny z zaliczenia form zajęć są zapisywane w protokołach zaliczeń przedmiotów, kartach okresowych osiągnięć (semestralnych kartach zaliczeń) i w indeksach studentów. Na Wydziale i w SGSP nie stosuje się indeksów elektronicznych ani elektronicznych kart zaliczeń. Karty okresowych osiągnięć są archiwizowane w teczkach akt osobowych studenta, podobnie jak protokoły egzaminów komisyjnych czy protokoły egzaminów dyplomowych. Protokoły zaliczeń przedmiotów są gromadzone i archiwizowane w dziekanacie wydziału.

Przyjęty i stosowany w SGSP system oceniania studentów ma na celu monitorowanie przez prowadzących przedmiot postępów studenta, diagnozowanie efektów kształcenia w ramach prowadzonego przedmiotu – formy zajęć na potrzeby prowadzącego i kierownictwa jednostki – wydziału związane z usprawnieniem i poprawą procesu kształcenia. System ma na celu sprawiedliwe ocenianie studenta przez ewaluację jego osiągnięć w sposób nie wywołujący nadmiernych stresów i spięrzeń obowiązków; pomoc w rozwoju studentów między innymi przez obiektywną ewaluację ich osiągnięć i informowanie rzetelne o tych osiągnięciach lub ich braku. System ma na celu także pomoc w planowaniu przez studentów procesu kształcenia, dotaczaniu studentom pomocy dydaktycznej w sytuacjach stwierdzenia braku postępów np. przez dobranie lepszych lub zindywidualizowanych metod dydaktycznych. Ostatecznym aczkolwiek niezbędnym zadaniem systemu jest także wykluczenie z procesu kształcenia studentów, którzy nie podjęli studiów, wkładają niewystarczający wysiłek i nakład pracy w uzyskanie efektów, lub gdy nie są w stanie spełnić norm i uzyskać minimalnych efektów kształcenia dla ukończenia studiów. Można uznać i ocenić pozytywnie, że system oceny efektów kształcenia stosowany w SGSP spełnia powyższe warunki – z zastrzeżeniami jakie wyrażono wcześniej do zaliczania przedmiotu łącznie lub zaliczania oddzielnie form zajęć z przedmiotu i braku opisu sposobu ustalania oceny z zaliczenia przedmiotu w którym występuje więcej niż jedna forma zajęć.

Prace dyplomowe są oceniane przez opiekuna i recenzenta i wraz z protokołem egzaminu dyplomowego i recenzjami są także archiwizowane w teczkach akt osobowych studentów. Egzaminy dyplomowe są prowadzone przed komisją powołaną przez dziekana,

---

⁵ „Karty przedmiotów” nie są jednak dotychczas uchwalone i nie są udostępnione nauczycielom i studentom. Studenci studiujący na starszych latach mają dostęp do „sylabusów” opracowanych zgodnie z dotychczasowymi zasadami

prace dyplomowe są wykonywane pod opieką nauczyciela akademickiego ze stopniem co najmniej doktora, recenzowane także przez nauczyciela co najmniej ze stopniem doktora. Zasady wydawania tematów, wykonywania prac dyplomowych, przeprowadzenia egzaminu dyplomowego i ustalenia wyniku egzaminu dyplomowego oraz ostatecznego wyniku studiów określone są w §43 do §52 w regulaminie studiów SGSP i ponadto w zarządzeniu nr 25/09 Rektora-Komendanta SGSP dnia 28.12.2009 roku w sprawie wytycznych pisania prac dyplomowych w Szkole Głównej Służby Pożarniczej. Egzamin dyplomowy poza prezentacją i „obroną pracy dyplomowej” polega na odpowiedzi na dwa pytania z zakresu kierunku i specjalizacji studiów, przygotowane ad hoc przez komisję egzaminu dyplomowego. Student kończy studia z chwilą zdania egzaminu dyplomowego. Analiza wybranych losowo 6 prac dyplomowych i protokołów egzaminu dyplomowego wykazała, że egzamin dyplomowy jest prowadzony rzetelnie, pytania dotyczą kierunku studiów i są zazwyczaj przeglądowe, recenzje prac dyplomowych są rzetelne i wnikliwe. Kryteria stosowane dla ustalania ocen przez opiekunów i recenzentów są podobne a oceny porównywalne, nie stwierdzono bowiem nieuzasadnionych różnic w ocenie prac i wartości ocen jakie proponowali opiekunowie i recenzenci. Członkowie Zespołu dokonując oceny wybranych prac dyplomowych stwierdzili w 7 przypadkach na 15 ocenianych prac, że oceny te są zawyżone o około 0,5 stopnia w stosunku do kryteriów jakie przyjęli członkowie Zespołu, przy czym nie stwierdzono występowania w tym przypadku żadnej prawidłowości dotyczącej osoby zawyżającej tzn. czy byli to głównie opiekunowie czy recenzenci prac. Ponieważ nie ma jak dotąd obowiązku stosowania walidacji kryteriów oceniania między poszczególnymi uczelniami, a nawet wydziałami tych samych uczelni, opinię tę Zespół przekazuje do wykorzystania przez władze Wydziału i nauczycieli przy ocenie prac dyplomowych w przyszłości. W żadnym z tych 7 przypadków nie wystąpiła jednakże sytuacja, by ocena pozytywna pracy dokonana przez zespół z WBiC została podważona przez członka Zespołu – w każdym wypadku powtórnej oceny prace uzyskiwały także ocenę pozytywną.

Na Uczelni przeprowadza się hospitację zajęć realizowanych przez nauczycieli akademickich (Zarządzenie Rektora – Komendanta z dnia 3 kwietnia 2008 r. w sprawie ankietowego badania hospitacji zajęć dydaktycznych). Hospitacje są przeprowadzane zgodnie z planem sporządzonym przez kierowników jednostek organizacyjnych Wydziału na początku roku akademickiego i zatwierdzonym przez Dziekana. O szczegółach planu informowani są pracownicy dydaktyczni Wydziału. Mogą także być przeprowadzane hospitacje niezaplanowane i w trybie interwencyjnym, np. na wniosek Wydziałowej Rady Samorządu Studenckiego. System hospitacji nie obejmuje pracowników samodzielnych. Wyłączenie to nie dotyczy trybu interwencyjnego. Z kolei młody pracownik naukowy powinien być hospitowany przynajmniej raz na trzy lata, jeśli wyniki jego okresowej oceny były pozytywne. Hospitacja zajęć dydaktycznych jest instrumentem oceny jakości procesu dydaktycznego, stanowi jeden z elementów proceduralnych systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Bardzo istotnym elementem podnoszenia jakości kształcenia jest przeprowadzana cyklicznie ankietyzacja procesu dydaktycznego wśród studentów. Ankietyzacja odbywa się na wspólnych zasadach przyjętych w Szkole Głównej Służby Pożarniczej sprecyzowanych w Zarządzeniu Rektora – Komendanta Nr 11/2010 w sprawie zasad i trybu przeprowadzenia ankietyzacji procesu dydaktycznego. Ankietyzacja odbywa się w semestrze zimowym oraz letnim i obejmuje co najmniej 30% zajęć dydaktycznych prowadzonych na Wydziale. Proces

ankietyzacji nie jest nakierowany na ocenę kompetencji i wiedzy nauczyciela, ale przydatność i przebieg zajęć oraz postawę i zaangażowanie nauczyciela w proces dydaktyczny. Przy pomocy anonimowych ankiet studenci oceniają również pracę dziekanatu.

Praktyki stanowią integralną część procesu dydaktycznego i są elementem praktycznej nauki zawodu są one realizowane na studiach pierwszego stopnia prowadzonych na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego. Studenci stacjonarnych i niestacjonarnych studiów odbywają praktyki zawodowe trwające 4 tygodnie w semestrze 5 (3 ECTS) i 7 (6 ECTS). Praktyki odbywają się w miesiącach wakacyjnych. Miejscem praktyk są przedsiębiorstwa i placówki badawcze, administracja państwowa i samorządowa. Celem odbywanych praktyk zawodowych jest pogłębienie wiedzy i praktyczne jej wykorzystanie. W celu sprawnego organizowania praktyk studenckich został wprowadzony Regulamin Praktyk Zarządzeniem Rektora – Komendanta Nr 53/08 z dnia 24 listopada 2008 r.

Na system oceny efektów kształcenia mają wpływ procedury dotyczące informowania studentów w zakresie zasad oceniania. W celu utrzymania ich spójności przestrzegane są ustalenia regulaminu studiów, warunki zaliczeń i terminarz zaliczeń są podawane do wiadomości studentom. Materiały i protokoły zaliczeń są archiwizowane i poddawane kontroli w celu monitorowania poprawności procesu oceniania, podobnie traktowane są prace dyplomowe i ich recenzje.

Zasady dot. oceniania studentów są określone formalnie w kartach poszczególnych przedmiotów oraz zajęć przygotowywanych przez odpowiedzialnych za prowadzenie zajęć pracowników jednostek organizacyjnych Wydziału. Warunkiem jego zaliczenia jest spełnienie wszystkich wymagań określonych w regulaminie. tj. m. in.: zaliczenie zajęć, zdanie egzaminów. Celem przedmiotowego systemu oceniania jest: diagnozowanie i monitorowanie postępów studenta, sprawiedliwe ocenianie każdego studenta, wspieranie rozwoju studenta przez ewaluację jego osiągnięć, informowanie studenta o poziomie jego osiągnięć dydaktycznych i postępach w tym zakresie, pomoc studentowi w samodzielnym planowaniu jego rozwoju, motywowanie studenta do dalszej pracy, wykorzystanie przez nauczyciela wyników osiągnięć studentów do planowania pracy dydaktycznej, dostarczanie studentom informacji o postępach i trudnościach w nauce.

Zasady dyplomowania obowiązujące na kierunku określa Regulamin Studiów oraz Uchwała Senatu Nr 15/03/2012 r. z dnia 21 marca 2012 r. w sprawie zatwierdzania wzorów dyplomów ukończenia studiów. Ukończenie studiów następuje z dniem zdania egzaminu dyplomowego. Egzamin dyplomowy obejmuje obronę przygotowanej pracy dyplomowej oraz zdanie egzaminu z wiedzy zdobytej w trakcie studiów. Student wykonuje pracę pod kierunkiem uprawnionego nauczyciela akademickiego, posiadającego co najmniej stopień naukowy doktora. Dyplomowanie jest procesem długotrwałym i prowadzonym zgodnie z regulaminem studiów. Student posiada możliwość wyboru tematu pracy dyplomowej i opiekuna. Informacje o tematach i opiekunach są dostępne na tablicy ogłoszeń WIBC. W okresie początkowym doprecyzowany jest temat pracy dyplomowej – przy aktywnym udziale studenta. Zbiory ustalonych tematów akceptuje organ kolegialny wydziału. W razie potrzeby zmiany tematu lub opiekuna zapewniona jest studentom taka możliwość.

Podczas realizacji pracy studenci otrzymują pomoc metodyczną i dostęp w trybie indywidualnym do laboratoriów (narzędzia badawcze, odczynniki, materiał badawczy) lub umożliwia się prowadzenie badań terenowych. Dostępna jest biblioteka z bogatym zbiorem

specjalistycznej literatury, zapewniono bezpłatny dostęp do wersji elektronicznej katalogu i zbiorów oraz bezpłatny dostęp do Internetu. Wykonywana praca dyplomowa jest na bieżąco korygowana przez opiekuna, a następnie opiniowana. Recenzent wskazany przez dziekana ocenia pracę dyplomową. Recenzje wykonywane są na sformalizowanych drukach.

Podczas egzaminu końcowego komisja sprawdza wiedzę dyplomanta z reguły zadając trzy pytania (bywają przypadki zadawania większej liczby pytań lub tylko dwa pytania usłyszy dyplomant). Obliczanie oceny końcowej odbywa się zgodnie z regulaminem. Po zakończeniu egzaminu sporządzany jest protokół (na sformalizowanym druku). Prace dyplomowe nie są sprawdzane w systemie antyplagiatowym. Archiwizowany jest jeden egzemplarz z dokumentacją egzaminu (protokół i dwie recenzje) w teczce studenta. Zespół stwierdził brak w teczkach wersji elektronicznych prac. Zespół miał także zastrzeżenia do niektórych losowo wybranych prac (szczegóły podano w załączniku 4).

Podczas oceny jakości kształcenia na kierunku „inżynieria bezpieczeństwa” poddano sprawdzeniu 15 akt osobowych absolwentów z których wynika, iż: **protokoły egzaminacyjne** - prowadzone są zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634 z późn. zm.); **karty okresowych osiągnięć studenta** – prowadzone są zgodnie z powyżej przytoczonym rozporządzeniem; **dyplomy i suplementy** - sporządzane są zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie rodzajów tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów i wzorów dyplomów oraz świadectw wydawanych przez uczelnie (Dz. U. Nr 11 z 2009 r., poz. 61). Ponadto w suplementach znajdują się szczegóły dotyczące programu takie jak: składowe programy studiów oraz indywidualne osiągnięcia, uzyskane oceny oraz punkty ECTS.

W przepisach prawa wewnętrznego i procedurach dydaktycznych obowiązujących w SGSP przyjęte zostały standardy mające na celu zapewnienie przejrzystości i obiektywizm formułowania ocen, które należy uznać za wystarczające i porównywalne do tych jakie stosowane są w innych uczelniach w Polsce. Do podstawowych standardów regulujących ten proces można zaliczyć: sformułowanie skali stosowanych ocen, szczegółowe opisanie zasad zaliczania form zajęć, przedmiotów, semestru i całości studiów – włącznie z szczegółowo opisanym procesem dyplomowania i egzaminu dyplomowego kończącego studia. Przewidziano możliwość poprawiania ocen negatywnych przez określenie trybu tej procedury, z podaniem liczby dopuszczalnej liczby powtórzeń.

Egzaminowanie studentów prowadzone jest systematycznie podczas sesji kończących każdy semestr. Wyniki są ewidencjonowane na listach egzaminacyjnych, na kartach egzaminacyjnych i w indeksie. Zbiorcze wyniki są przetwarzane i gromadzone w dziekanacie, do teczek studenta składowane są karty z wynikami po każdym semestrze. Egzaminacje realizowane są w formie pisemnej (także sformalizowane arkusze testowe), ustnej – zagadnienia problemowe. Egzaminacje z przedmiotów, których realizacja wymaga wykonania ćwiczeń, poprzedzone są oceną zaliczeniową wszystkich ćwiczeń. Przewidziano także możliwość odwołania się studenta od decyzji zaliczającego i egzaminatora – przez wprowadzenie procedury zaliczenia komisyjnego i egzaminu komisyjnego. Trudną sprawą jest standaryzacja wymagań jakie stawiają w zakresie formułowania ocen poszczególni nauczyciele akademicy – ale w tym zakresie standaryzacja ta może być uzyskana przez stosowany w SGSP i na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego odpowiedni dobór

kadr i ocena kadr w zakresie działalności dydaktycznej, coroczna ocena wyników kształcenia i okresowych zaliczeń semestrów i lat dokonywana syntetycznie w stosunku do zakończonego okresu (roku akademickiego), system hospitacji zajęć (przez przełożonych) oraz ankietyzacji poziomu prowadzonych zajęć i kryteriów stosowanych ocen oraz obiektywizmu zaliczeń (dokonywana przez studentów w stosunku do nauczycieli prowadzących zajęcia). W czasie wizytacji na WIBC stwierdzono, że wszystkie te działania są prowadzone, czego dowodem jest dokumentacja tych procesów gromadzona na WIBC i udostępniona w czasie wizytacji: protokół z posiedzenia Rady WIBC w dniu 21.12.2010 poz. porządku obrad „3. Rada Wydziału Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego przyjęła informację na temat wyników nauczania w semestrze letnim”; protokoły z przeprowadzonych hospitacji zajęć dydaktycznych; ankiety studenckie oceny nauczycieli i prowadzonych przez nich zajęć dydaktycznych. W nowych programach nauczania w opisie treści kształcenia w kartach przedmiotów wykazano przedmiotowe efekty kształcenia, wymiar godzin zajęć, punktów ECTS przypisanych do danego przedmiotu - nie sformułowano jednak wymagań dotyczących minimalnych efektów kształcenia jakie musi wykazać student dla zaliczenia przedmiotu na ocenę dostateczną, czyli najniższą ocenę zaliczającą pozytywną. Nie ma oczywiście także wymagań jakie stawia się studentowi na oceny wyższe niż minimalna zaliczająca (jest nią ocena dostateczna zgodnie regulaminem studiów SGSP). W związku z tym nie można uznać aby system oceniania studentów i standaryzacja wymagań w tym zakresie były kompletne na początkowym etapie wdrażania zasad KRK w programach kształcenia na WIBC.

4). W Szkole Głównej Służby Pożarniczej działa Biuro Karier i stworzony jest system dla kontaktowania się i zbierania opinii od absolwentów o efektach kształcenia, jakości kształcenia i przydatności efektów kształcenia w praktyce zawodowej absolwentów. Biuro Karier stanowiące jednoosobową komórkę organizacyjną w Dziale Spraw Studenckich kontaktuje się, zbiera informacje i przetwarza je na potrzeby Kierownictwa Uczelni i wydziałów, przydatne m.in. do oceny i poprawy programów kształcenia oraz formułowania polityki w zakresie zasad rekrutacji. Biuro Karier SGSP wydaje periodyk „Moja Kariera” zamieszczając tam informacje dla studentów (w tym o ofertach pracy) i absolwentów Uczelni. Prowadzi także stronę internetową http://www.sgsp.edu.pl/kariera/dzial_spraw_studenckich/dzial.php. Pod tym adresem można znaleźć interesujący raport z badań losu i karier zawodowych absolwentów SGSP z lat 2004-2006. Ankietyzacji poddano 52 osoby, w tym 20 absolwentów WIBC oraz 32 absolwentów WIBP. Raport zawiera cenne informacje i opinie absolwentów przydatne dla formułowania i zmian programów kształcenia.

Udział interesariuszy zewnętrznych w przypadku tej Uczelni jest ustalony w statucie SGSP, w którym przewidziano Konwent pełniący znaczącą rolę w zakresie współdecydowania o strategii rozwoju Uczelni, zgodności i dostosowaniu programów kształcenia do wymagań ministra sprawującego nadzór nad resortową szkołą wyższą (jest nim Minister Spraw Wewnętrznych). Udział ten jest zagwarantowany instytucjonalnie, gdyż Minister Spraw Wewnętrznych zatwierdza ważniejsze dokumenty regulujące zasady działania Szkoły, programy i tok studiów (statut, strategia rozwoju, misja, regulamin studiów), personalnie wpływa na politykę Szkoły przez wyznaczanie rektora-komendanta, a także w mniejszym stopniu przez udział swojego przedstawiciela w składzie konwentu, korzysta z

prawa do zatwierdzania proponowanego przez senat składu konwentu, z zagwarantowaniem dla ministra prawa do zwoływania posiedzeń nadzwyczajnych konwentu. Skład konwentu obejmuje szerokie spektrum interesariuszy: „...przedstawiciele organów państwowych, samorządu terytorialnego i zawodowego, instytucji i stowarzyszeń naukowych, zawodowych oraz twórczych, organizacji pracodawców oraz organizacji samorządu gospodarczego, przedsiębiorców i instytucji finansowych, oraz uczelni akademickiej, z którą Uczelnia współdziała”.

Z ustaleń poczynionych podczas wizytacji wynika, że istnieje jeszcze kanał przekazu oczekiwań efektów kształcenia za pośrednictwem wydziałów zarządzania kryzysowego (różnych szczebli administracji), szczególnie podczas narad i konferencji naukowych organizowanych w uczelni, a przede wszystkim na WIBC oraz po praktykach studenckich. Udział interesariuszy w kształtowaniu efektów kształcenia wyraża się również przez współpracę merytoryczną Komendy Głównej PSP, która zbiera wszystkie uwagi i sugestie od terenowych jednostek i po odpowiednim opracowaniu przekazuje do uczelni, kierując je do uwzględnienia w kształceniu.

Załącznik Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania. - Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

W czasie wizytacji Wydziału Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego przeprowadzono ocenę losowo wybranych piętnastu prac dyplomowych inżynierskich (studia stacjonarne i niestacjonarne), zakończonych egzaminem dyplomowym. Ogólna ocena prac dokonana powtórnie przez zespół jest pozytywna, chociaż w siedmiu przypadkach na piętnaście ocenianych prac dyplomowych oceny końcowe prac dyplomowych wystawione przez członków Zespołu były o 0,5 stopnia niższe (w skali ocen 3,0 do 5,0) niż oceny wydane przez opiekuna pracy dyplomowej lub recenzenta (jednakże żadna z prac nie została oceniona negatywnie). W związku z brakiem zaleceń i procedur w szkolnictwie wyższym, mających na celu doprowadzenie do ustalenia porównywalności ocen (między uczelniami a nawet między wydziałami, czy jednostkami lub nauczycielami tej samej jednostki) Zespół przekazuje te informacje do ewentualnego wykorzystania przez władze Wydziału i nauczycieli przy ocenie prac dyplomowych w przyszłości. Szczegółowe uwagi zawarto w załączniku 4.

Wszystkie wylosowane prace dyplomowe były zgodne z kierunkiem studiów, odpowiadały co do zakresu i zawartości merytorycznej pracom dyplomowym inżynierskim. Egzemplarze pracy dyplomowej, wydrukowane jednostronnie i oprawione są w twarde okładki (prace przed 2009 rokiem) oraz wydrukowane dwustronnie i oprawione w miękkie okładki znajdowały się w teczkach akt osobowych studentów skąd zostały pobrane do oceny. W teczkach akt osobowych studentów kończących studia po grudniu 2009 roku, czyli po wejściu w życie zarz. Nr 25/09 z 28.12.2009 r. były tylko egzemplarze prac dyplomowych w formie wydrukowanej. Egzemplarze prac dyplomowych w formie elektronicznej na płycie CD były przechowywane w Bibliotece Głównej SGSP skąd je dostarczono. Zapisy treści prac dyplomowych w formacie PDF nie były zgodne z zawartością pracy w formie wydrukowanej (w kilku przypadkach) i różniły się z powodu braku w formie elektronicznej tematu pracy wydanego studentowi, oświadczenia o samodzielnym wykonaniu pracy, a także występowały błędy w przetworzeniu wzorów matematycznych z formatu WORD na PDF (wzory w PDF były nieczytelne). Należy ocenić pozytywnie skutki wprowadzenia zarządzenia w grudniu

2009 roku, bowiem prace dyplomowe zakończone po wejściu w życie tego zarządzenia są ujednolicone co do formy, sposobu redakcji i układu graficznego.

5). Poprzednia ocena pozytywna wydana w uchwale PKA 476/2008 z dnia 3 lipca 2008 zawierała zalecenia, w tym dotyczące unormowania procesu dyplomowania, dostosowania programu kształcenia do standardu kierunku i inne zamieszczone w załączniku nr 3. Badanie stopnia realizacji zaleceń i efekty działań naprawczych jakie zastosowano w SGSP po poprzedniej ocenie jakości kształcenia, według zasad obowiązujących do 30.09.2011 roku wykazały, że Uczelnia w pełni wykonała zalecenia wprowadzając unormowania dotyczące procesu dyplomowania w zarz. Nr 25/09 Rektora-Komendanta z dnia 28.12.2009 roku w sprawie wytycznych pisania prac dyplomowych w Szkole Głównej Służby Pożarniczej, zmieniając ramowe plany studiów i programy kształcenia po dostosowaniu ich do wymagań standardu dla kierunku *inżynieria bezpieczeństwa* opublikowanego w załączniku nr 48 do *Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. 2007 Nr 164, poz. 1166 z późn. zm.* Na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego SGSP nie prowadzi się także obecnie studiów na drugim stopniu kształcenia.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego znacząco

Ocena wydana obejmuje zalecenia dotyczące konieczne do przeprowadzenia działań naprawczych. W ocenie Zespołu potencjał kadrowy i doświadczenie organów jednoosobowych oraz kolegialnych WIBC, a także przedstawiony w czasie wizytacji Zespołu stan zaawansowania prac wskazują na realne możliwości dokonania poprawek w czasie tego roku akademickiego, zgodnie z możliwościami stworzonymi przez rozporządzenie MNiSW w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. 2011 Nr 243 poz. 1445 ze zmianą w Dz. U. 2012 poz. 983).

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1. Na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego dla studiów prowadzonych na kierunku *inżynieria bezpieczeństwa* według dotychczasowych zasad (II, III i IV rok studiów w roku akademickim 2012/2013), obowiązujących do 2011 roku zgodnie ze standardem kształcenia dla tego kierunku zawartym w załączniku nr 48 do rozporządzenia MNiSW z dn. 12.07.2007 r. (Dz.U. 2007 Nr 164, poz. 1166) opracowano spójny opis zakładanych celów i efektów kształcenia. zawarty w programie kształcenia. Cele i efekty kształcenia na WIBC zostały sformułowane w opisie sylwetki absolwenta. Natomiast szczegółowe treści nauczania zawarto w sylabusach przedmiotów, zgodnie z wymaganiami standardu kształcenia dla kierunku, jaki znajduje się w załączniku 48 do wyżej wymienionego rozporządzenia.

Efekty kształcenia odnoszące się do studiów w cyklu rozpoczętym w roku 2012/2013 na kierunku *inżynieria bezpieczeństwa* ustalone zostały przez Senat SGSP w trybie uchwały, w maju 2012 roku, zgodnie z zmienionymi w 2011 przepisami i zasadami KRK.

Senat SGSP ustalił, że są to studia o profilu ogólnie akademickim i należą do obszaru nauk technicznych. Senat SGSP nie określił jednakże dziedziny nauki i dyscypliny naukowej do jakich zalicza się ten kierunek. W uchwale są ponadto błędy formalne. Efekty przyjęte przez senat nie są kompletne, gdyż wymagają uzupełnienia o jeden efekt wiedzy i jeden efekt umiejętności z obszaru nauk technicznych.

Wydział IBC na podstawie uchwały Senatu SGSP przygotował plan i program studiów, a nauczyciele opracowali karty przedmiotów. Do chwili wizytacji Zespołu dokumenty te nie zostały jednak dokończone (karty przedmiotów nie posiadają ustalonych kryteriów dla weryfikacji efektów kształcenia i dla ocen stopnia spełnienia wymagań przez studentów) a plany i programy kształcenia nie zostały formalnie uchwalone przez Radę Wydziału, i w konsekwencji nie zostały przekazane do wiadomości studentom. Opracowane i wdrożone w części plany i programy studiów, w tym karty przedmiotów, wymagają uzupełnień wskazanych w uwagach szczegółowych i uchwalenia ich przez Radę WIBC.

2. Efekty kształcenia w programie kształcenia, wymagane według nowych zasad KRK, są sformułowane w sposób ogólny ale zrozumiały i poprawny, z wyjątkiem braku odniesienia do jednego efektu wiedzy i jednego efektu umiejętności z obszaru nauk technicznych. W związku z niedokończeniem wdrażania kart przedmiotów, w których nie sformułowano kryteriów oceny i weryfikacji uzyskania przez studentów efektów kształcenia nie można jednoznacznie ocenić, czy też uznać że program kształcenia na WIBC ma sformułowane sprawdzalne efekty kształcenia.
3. System weryfikacji efektów kształcenia jest prawidłowy. System obejmuje weryfikację wszystkich efektów kształcenia i jest opisany w sposób stosowany na uczelniach, tj. w Regulaminie studiów, oraz w kartach przedmiotów z zastrzeżeniami dotyczącymi niekompletności opisu sposobu weryfikacji i oceniania wskazanymi powyżej w punkcie 2.
4. Wydział wdrożył procedury i mechanizmy umożliwiające badanie losów absolwenta. Brak jest wyników pozwalających obiektywnie ocenić funkcjonowanie tego systemu, ponieważ okres funkcjonowania tego systemu od chwili jego wdrożenia jest jak na razie zbyt krótki.

3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

I). Na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego studia na kierunku *inżynieria bezpieczeństwa* na pierwszym stopniu kształcenia na II, III i IV roku studiów (dotyczy studentów którzy rozpoczęli kształcenie odpowiednio w roku akademickim 2011/2012, 2010/2011 oraz 2009/2010) powadzone są na podstawie ramowych planów studiów i programów nauczania uchwalonych przez Radę WIBC w 2008 roku i skorygowanych uchwałą z dnia 21 grudnia 2010 roku.

Na II, III i IV roku studiów w roku akademickim 2012/2013 plany studiów i programy nauczania realizowane są zgodnie z wymaganiami przepisów obowiązujących przed zmianą ustawy PSW w 2011 roku, zarówno co do wymiaru godzin, struktury i układu przedmiotów w planie studiów zgodnie z wymaganiami *Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. 2007 Nr 164, poz. 1166 z późn. zm.)*, a w zakresie treści i programów nauczania prowadzone są zgodnie ze standardem dla kierunku *inżynieria bezpieczeństwa* zawartym w załączniku nr 48 do przywołanego rozporządzenia. Łączna liczba godzin w planie studiów określona została w wymiarze 2685, z tego 1050 godzin wykładów, 1020 godzin ćwiczeń, 315 godzin laboratoriów i 300 godzin projektowania (dla specjalności IBP, na specjalności IBC wymiar ogółem jest o 15 godzin wyższy). Wybór przedmiotów kierunkowych określonych w standardzie dla kierunku na WIBC obejmuje 21 pozycji, o łącznym wymiarze 930 godzin zajęć (64 ECTS). Wykaz przedmiotów ogólnych (270 godzin, 11 ECTS) i przedmiotów podstawowych (480 godzin, 44 ECTS) jest prawidłowy i zgodny z wymaganiami standardu. Nie wykracza jednak i nie rozszerza istotnie pod względem wymiaru godzin i treści nauczania programu minimalnego określonego w standardzie dla kierunku (w zał. 48 do rozporz.).

Przedmioty i treści nauczania przedmiotów specjalistycznych zawartych w planie studiów dla obu specjalności są spójne, zgodne z poziomem kształcenia i profilem studiów inżynierskich, spójne i zgodne z celami i efektami kształcenia dla kierunku i specjalności wskazanymi w opisie sylwetki absolwenta tego kierunku. Odpowiadają także opisowi umiejętności absolwenta i oczekiwaniom w zakresie przyszłych miejsc zatrudnienia, jakie przedstawiła Rada WIBC w 2008 i 2010 roku w uchwałach dotyczących programu nauczania dla tego kierunku prowadzonego na WIBC.

W uchwale nr 29/05/2012 Senatu SGSP z dnia 23 maja 2012 określone zostały efekty kształcenia na kierunku inżynieria bezpieczeństwa na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia zgodnie z wymaganiami art. 11 ust. 2 pkt 2 ustawy. Zostały w niej określone efekty kierunkowe, w tym dotyczące także dotychczasowych przedmiotów ogólnych i podstawowych, a także przyporządkowano efekty kierunkowe do efektów obszarowych w obszarze nauk technicznych i mających na celu uzyskanie kompetencji inżynierskich, określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz.U. Nr 253, poz. 1520);

Przed rozpoczęciem roku akademickiego 2012/2013 na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego SGSP nie zmieniono w sposób zasadniczy ramowych planów studiów na kierunku „inżynieria bezpieczeństwa”, prowadzonych w formie studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych. Dostosowano je jednakże do wymogów KRK.

Na pierwszym roku studiów w roku akademickim 2012/2013 studia prowadzone są według następujących programów kształcenia:

„Plan studiów i program kształcenia, kierunek: inżynieria bezpieczeństwa, specjalność: inżynieria bezpieczeństwa cywilnego; inżynieria bezpieczeństwa pracy. Stacjonarne studia pierwszego stopnia (SP-C)”.

„Plan studiów i program kształcenia, kierunek: inżynieria bezpieczeństwa, specjalność: inżynieria bezpieczeństwa cywilnego; inżynieria bezpieczeństwa pracy. Niestacjonarne studia pierwszego stopnia (NP-C)”.

Nie przedstawiono w czasie wizytacji do wglądu uchwały Rady Wydziału IBC w sprawie uchwalenia tych programów kształcenia, które są realizowane na podstawie decyzji Dziekana WIBC „zatwierdzam” z datą 14 maja 2012 r. Według wyjaśnień ramowe plany studiów nie były uchwalane w 2012 roku ponieważ nie zmieniły się w stosunku do tych, jakie obowiązują dotychczas na podstawie uchwały Rady WIBC z 2010 roku. Z przedstawionych do wglądu i obecnie realizowanych planów ramowych, po porównaniu ich z planami wprowadzonymi w 2010 roku wynika, że jest to zgodne ze stanem faktycznym.

Stan faktyczny prowadzenia studiów w roku akademickim 2012/2013 po wejściu w życie zmian z 2011 roku ustawy PSW określić można zatem następująco: na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego SGSP w Warszawie studia na pierwszym stopniu kształcenia, inżynierskie, o profilu ogólnoakademickim, stacjonarne prowadzone są na kierunku *inżynieria bezpieczeństwa* na podstawie ramowego planu kształcenia uchwalonego w 2010 roku przez Radę WIBC i nie zmienionego co do zestawu, nazw przedmiotów i wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, podziału w ramach przedmiotów godzin zajęć dydaktycznych na formy zajęć oraz przypisania poszczególnym przedmiotom punktów ECTS. Identyczna sytuacja występuje w odniesieniu do studiów prowadzonych w formie niestacjonarnej na tym kierunku przez WIBC, na podstawie odrębnego ramowego planu studiów niestacjonarnych uchwalonego także w 2010 roku.

Taki sposób przedstawienia programu studiów dla kierunku nie pozwala na ustalenie w sposób jednoznaczny wszystkich wskaźników ilościowych, wymienionych w §5 ust. 1 rozporządzenia MNiSW z dnia 5.10.2011 (Dz.U. 2011 Nr 243, poz. 1445) - w szczególności w punktach 6, 8, 9 i 11 – na podstawie informacji i danych liczbowych jakie są zestawione w stosowanej na WIBC formie tabelarycznej ramowego planu studiów. Informacje te można w części uzyskać z innych dokumentów – głównie z kart przedmiotów.

Przed rozpoczęciem roku akademickiego 2012/2013 nauczyciele akademicy na WIBC w Szkole Głównej Służby Pożarnej opracowali „Karty przedmiotu” dla przedmiotów prowadzonych zgodnie z obowiązującym dotychczas od 2008 roku, ze zmianą w 2010 roku, ramowym planem studiów na kierunku *inżynieria bezpieczeństwa*. Karty przedmiotów jakie udostępniono w czasie wizytacji zostały opracowane dla wszystkich przedmiotów występujących w ramowym planie studiów, przy czym dla każdego przedmiotu prowadzonego na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych opracowano jedną kartę

przedmiotu ze zróżnicowaniem informacji liczbowych dotyczących wymiaru godzin form zajęć.

Zgodnie z opisem efektów kształcenia dla kierunku „inżynieria bezpieczeństwa”, jaki został wprowadzony uchwałą nr 29/05/2012 z dnia 23 maja 2012 roku Senatu SGSP, nauczyciele akademicy przedstawili treści przedmiotów ujętych w planie studiów z podziałem ich na treści przypisane do form realizowanych zajęć, wskazali związek tych treści i ich odniesienie do wskazanych efektów kształcenia dla kierunku, w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji jakie student nabędzie w efekcie zaliczenia danego przedmiotu. Do każdego z przedmiotów zostały przypisane wymiary godzin form zajęć i łączne wymiary zajęć, oraz punkty ECTS z przypisaniem ich do przedmiotu i form zajęć. Nie dokonano jednak podziału punktów ECTS na część jaką studenci uzyskują w wyniku pracy własnej. Brak jest także w kartach przedmiotów opisu kryteriów minimalnych dla oceny, czy student uzyskał oczekiwane efekty kształcenia. Określono jednak sposoby weryfikacji uzyskanych efektów przez podanie w sposób ogólny informacji: egzamin, zaliczenie, kolokwium, projekt, zaliczenie laboratorium itp. Zestaw kompletny kart przedmiotów został przedstawiony w czasie wizytacji; nie przedstawiono jednak dokumentu prawnie wprowadzającego te wymagania, będące częścią nowego, zmienionego programu kształcenia do stosowania od nowego roku akademickiego 2012/2013. Zgodnie z ustawą PSW i § 7 ust. 4 rozporządzenia MNiSW z dnia 5.10.2011 (Dz.U. 2011 Nr 243, poz. 1445) Wydział IBC mógł dokonać zmiany zajęć dydaktycznych, wprowadzając zmiany w programie mające na celu doskonalenie programu kształcenia, za które student może uzyskać łącznie nie więcej niż 30% punktów ECTS. Nie skorzystano z tej możliwości i Wydział nadal prowadzi studia na tym kierunku bez zmian w treściach przedmiotów i bez zmian w zestawie przedmiotów oraz specjalności w stosunku do ramowego planu studiów jaki był przyjęty w 2008 roku i zmieniony w 2010 roku.

W opinii zespołu oceniającego zmiany formalne polegające na całkowicie odmiennej formie zapisu karty przedmiotu w stosunku do sylabusów, zamieszczenie w kartach przedmiotów innych informacji formalnych i w innych układach (wynikających z uchwały Senatu SGSP w sprawie opisu efektów kształcenia zastępującej dotychczasowy standard kształcenia na tym kierunku), konieczność umieszczenia w tabelarycznych zestawieniach ramowych planów studiów informacji i wskaźników ilościowych wymaganych przez zmienione rozporządzenia MNiSW, będące nowymi aktami wykonawczymi do zmienionej w 2011 roku ustawy PSW, która spowodowała wygaśnięcie od 1.10.2012 roku praktycznie całego prawa regulującego proces kształcenia na studiach wyższych – uzasadniają konieczność uchwalenia nowych programów kształcenia (w tym planów i programów nauczania) przez organ kolegialny jednostki prowadzącej studia (w tym wypadku przez Radę Wydziału Inżynierii bezpieczeństwa Cywilnego – po wejściu w życie uchwały nr 29/05/2012 Senatu SGSP w sprawie opisu efektów kształcenia dla kierunku *inżynieria bezpieczeństwa*).

Analiza porównawcza zakładanych efektów kształcenia z ramowym programem studiów i treściami kształcenia prowadzi do pozytywnej oceny prawidłowości ich doboru oraz przyjęcia właściwych form zajęć dydaktycznych i metod kształcenia. WIBC posiada wystarczające doświadczenia w osiąganiu efektów kształcenia, określonych dla każdego przedmiotu/modułu w kształceniu specjalistów bezpieczeństwa cywilnego i bezpieczeństwa

pracy. Zastosowano możliwość wyboru przedmiotów, dotyczy to studiów realizowanych wg standardów kształcenia i wg KRK.

Studia stacjonarne pierwszego stopnia trwają 7 semestrów. Łączna liczba godzin w planie studiów określona została w wymiarze 2685, z tego 1050 godzin wykładów, 1020 godzin ćwiczeń, 315 godzin laboratoriów i 300 godzin projektowania (dla specjalności IBP, na specjalności IBC wymiar ogółem jest o 15 godzin wyższy). Wybór przedmiotów kierunkowych określonych w standardzie dla kierunku na WIBC obejmuje 21 pozycji, o łącznym wymiarze 930 godzin zajęć (64 ECTS). Wykaz przedmiotów ogólnych (270 godzin, 11 ECTS) i przedmiotów podstawowych (480 godzin, 44 ECTS) jest prawidłowy i zgodny z wymaganiami standardu. Nie wykracza jednak i nie rozszerza istotnie pod względem wymiaru godzin i treści nauczania programu minimalnego określonego w standardzie dla kierunku (w zał. 48 do rozporz.).

Rada Wydziału zgodnie z wymaganiami obowiązujących przepisów wprowadziła do planu i programu nauczania w 2008 roku, a następnie zmodyfikowała w 2010 roku przedmioty specjalistyczne w łącznym wymiarze 195 godzin wspólne dla kierunku, oraz przedmioty specjalistyczne na utworzonych dwóch specjalnościach:

- inżynieria bezpieczeństwa cywilnego (w wymiarze 825 godzin),
- inżynieria bezpieczeństwa pracy (w wymiarze 810 godzin).

Studia niestacjonarne pierwszego stopnia trwają 8 semestrów. Począwszy od semestru 3 studenci mogą wybrać jedną z 2 specjalności: inżynieria bezpieczeństwa cywilnego (IBC) lub inżynieria bezpieczeństwa pracy (IBP). Łączna liczba godzin w planie studiów określona została w wymiarze 1760/1752 godzin zajęć dydaktycznych (odpowiednio specjalności IBC/IBP), z tego 666/664 godzin wykładów, 720/752 godzin ćwiczeń, 232/176 godzin laboratoriów i 144/168 godzin projektowania (odpowiednio dla specjalności IBC/IBP). Wybór przedmiotów kierunkowych (określonych w standardzie dla kierunku) na WIBC obejmuje 21 pozycji (tak samo jak na studiach stacjonarnych), o łącznym wymiarze 496 godzin zajęć (62 ECTS). Wykaz przedmiotów ogólnych (152 godzin, 9 ECTS) i przedmiotów podstawowych (384 godziny, 46 ECTS) jest prawidłowy i zgodny z wymaganiami standardu dla tego kierunku. Nie wykracza jednak i nie rozszerza istotnie pod względem wymiaru godzin i treści nauczania programu minimalnego określonego w standardzie dla kierunku (w zał. 48 do rozporządzenia MNiSW.).

Po analizie programów kształcenia można stwierdzić, że czas trwania kształcenia dobrany jest prawidłowo. Prawidłowe są także proporcje i podział czasu kształcenia na przedmioty ogólne, podstawowe, kierunkowe i specjalistyczne (specjalności studiów). Uczelnia nie prowadzi polityki skracania czasu trwania studiów kosztem zmniejszania liczby godzin zajęć (kontaktowych).

Wykaz przedmiotów do wyboru jest stosunkowo ograniczony i możliwość wyboru jest formalnie i praktycznie spełniona wyłącznie przez wybór jednej z dwóch specjalności. W tym samym momencie student dokonuje wyboru bloku przedmiotów (tzw. „specjalistycznych”) w wymiarze 825/810 godzin zajęć (IBC/IBP) na studiach stacjonarnych zapewniających uzyskanie 64 punktów ECTS, oraz dodatkowo 15 punktów ECTS z seminarium dyplomowego I i II (jak zaznaczano wcześniej powinny to być punkty za pracę dyplomową a nie za seminarium dyplomowe). Do przedmiotów obieralnych należy także zaliczyć proseminarium dyplomowe (2 ECTS). Obieralny jest także język obcy (6 ECTS). Łącznie za

obieralne przedmioty student studiów stacjonarnych pierwszego stopnia na WIBC uzyskuje zatem 87 pkt. ECTS, czyli ponad 41% punktów ECTS z liczby ogółem wynoszącej 210.. Stanowi to znacznie powyżej 30% wymaganych w §5 ust. 2 *Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.)*. Podobny wskaźnik stanowią przedmioty obieralne i specjalistyczne na studiach niestacjonarnych na tym Wydziale, ponieważ struktura przedmiotów i punktów ECTS na obu formach studiów są niemal identyczne (różnice występują w wymiarze godzin zajęć dydaktycznych i całkowitej liczbie godzin zajęć).

Zajęcia odbywają się w logicznym ciągu, student zdobywa wiedzę podstawową na pierwszym roku studiów, która następnie jest rozwijana na przedmiotach prowadzonych w latach kolejnych. W opinii studentów (wyrażonej podczas spotkania z zespołem oceniającym) prowadzone na kierunku zajęcia nie pozwalają na zdobycie umiejętności praktycznych. Główną formą prowadzenia zajęć jest wykład,. Według studentów przedmioty ułożone są w prawidłowej sekwencji, ponieważ wcześniej zrealizowane przedmioty ułatwiają realizację kolejnych modułów.

Program zawiera właściwy podział punktów ECTS na semestry (po 30 punktów) i ich łączna suma odpowiada obowiązującym ustaleniom. Programy kształcenia zawierają punktacje ECTS przy wszystkich przedmiotach. Jednak w kartach przedmiotów nie określono faktycznego nakładu czasu pracy studenta, a jedynie czas w kontakcie z nauczycielem (podczas wykładów, w laboratoriach i w czasie ćwiczeń). Przy obliczaniu liczby punktów ECTS z tytułu nakładu pracy na studiowanie poszczególnych przedmiotów, niezbędnej dla uzyskania wymaganych efektów kształcenia, uwzględniono nakład pracy studenta ponoszony w czasie zajęć dydaktycznych z udziałem nauczycieli akademickich i oddzielnie nakład pracy samodzielnej studenta. Rozróżnienie to i taki podział punktów ECTS znajduje się w kartach przedmiotów. W raporcie samooceny opisano sposób dojścia do liczby godzin pracy studenta, w tym przez zasięgnięcie opinii studentów. W zasadzie nie można mieć zastrzeżeń do większości przedmiotów, w szczególności na studiach stacjonarnych. Nieprawidłowo jednak postąpiono ustalając liczbę punktów ECTS na studiach stacjonarnych w wymiarze takim samym za pracę studenta na zajęciach, pomimo że liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych jest znacznie mniejsza niż na stacjonarnych o około 1100 godzin. Oznacza to zwiększoną pracę własną studenta dla uzyskania tych samych efektów kształcenia jak na studiach stacjonarnych. Nauczyciele akademicy powinni zweryfikować karty przedmiotów w tym zakresie i dokonać urealnienia przydzielonych punktów ECTS za pracę własną studenta (zwiększyć wartości) oraz obniżyć wymiary punktów ECTS za udział w zajęciach dydaktycznych. Szczegółowe przykłady takich przedmiotów i błędów podano w załączniku nr 4a. Błędy te wynikają prawdopodobnie z faktu opracowania jednej karty przedmiotu prowadzonego na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych pod taką samą nazwą – ale przecież w innym wymiarze godzin zajęć i z innymi treściami na zajęciach dydaktycznych, które w mniejszym wymiarze godzin nie mogą być realizowane identycznie. Błędnie także potraktowano seminaRIA dyplomowe, którym przydzielono punkty ECTS należne studentowi za pracę własną przy wykonaniu pracy dyplomowej inżynierskiej (15 ECTS). Praca dyplomowa nie ma także opracowanej karty przedmiotu i nie widnieje w planie studiów jako

przedmiot z przypisanymi do niego punktami ECTS i egzaminem jako formą zaliczenia przedmiotu.

Programy studiów na kierunku „inżynieria bezpieczeństwa” na WIBC są zgodne z treściami programowymi i oczekiwanymi efektami kształcenia opisanymi w standardzie kształcenia dla tego kierunku (zał. Nr 48 do *Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki* (Dz. U. 2007 Nr 164, poz. 1166 z późn. zm.). Wprowadzenie zmian do programu studiów na tym kierunku, wynikające z konieczności dostosowania programu do wymagań znowelizowanej w 2011 roku ustawy PSW, po uchwaleniu przez Senat SGSP (uchwała nr 29/05/2012 w sprawie opisu efektów kształcenia dla studiów na kierunku inżynieria bezpieczeństwa na studiach pierwszego i drugiego stopnia) nowych wymagań programowych nie spowodowało znacznych zmian w programie kształcenia w stosunku do dotychczasowego, zgodnego ze standardem. Uczelnia i Wydział nie skorzystały z możliwości dokonania zmian programowych przedmiotów w ilości do 30% liczby punktów ECTS i nadal realizowany jest dotychczasowy program, ze zmianami formalnymi i redakcyjnymi głównie obejmującymi nową formę kart przedmiotów i dostosowaną formę tabeli z planem studiów. Paradoksalnie sytuacja taka może sprzyjać studentom w wymianie międzyuczelnianej, przy podejmowaniu studiów na innych uczelniach prowadzących taki sam kierunek studiów. Może także pomagać w wymianie międzynarodowej studentów. Przyjęcie standardowo 30 punktów ECTS na semestr i lepsze opisanie zasad uzyskiwania punktów ECTS, w tym przez opis efektów kształcenia, także będzie sprzyjało wymianie studenckiej.

Sekwencja przedmiotów w planie i programie kształcenia jest prawidłowa. Jest to klasyczny układ przedmiotów, poczynając od ogólnych, przez kierunkowe ze stopniowym wprowadzaniem specjalistycznych (od trzeciego semestru). Została już sprawdzona w dotychczasowym okresie prowadzenia studiów i zmodyfikowana oraz naprawiona przez dwukrotne zmiany planów studiów w latach 2008, 2010 i ostatnio w 2012 roku.

Programy przewidują możliwość wyboru przedmiotów przez studentów. Zawiera go dział D. Przedmioty fakultatywne (specjalistyczne), w tym seminaRIA dyplomowe. Wykaz przedmiotów do wyboru jest stosunkowo mały, a zasadnicza możliwość wyboru jest realizowana przez wybór jednej z dwóch specjalności: *inżynieria bezpieczeństwa cywilnego* lub *inżynieria bezpieczeństwa pracy* od drugiego roku studiów.

Program studiów zawiera dwie praktyki pod koniec okresu studiów, po 4 i po 6 semestrze studiów. Praktyki trwają 60 godzin (po IV sem.) i 160 godzin (po VI sem) na studiach dziennych i są wliczane (godziny) do łącznego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych. Miejsca odbywania praktyk obejmują przedsiębiorstwa, urzędy i administracje różnego szczebla, przedsiębiorstwa usługowe i produkcyjne z branży ppoż. i inne. Praktyki są zaliczane przez pełnomocnika ds. praktyk studenckich, zasady odbywania praktyk są uregulowane, opiekun sprawuje nadzór nad odbywaniem praktyki. Arkusz oceny praktyki jest w teczce studenta. Według nowych programów student po zaliczeniu praktyki otrzymuje punkty ECTS, odpowiednio 2 i 6, czyli łącznie 8 pkt. ECTS. Studenci studiów niestacjonarnych także odbywają obowiązkowe praktyki w taki sam sposób i zaliczają je uzyskując punkty ECTS.

Studenci w poszukiwaniu oferty praktyk korzystać mogą z pomocy Biura Karier, które posiada bazę firm oferujących praktyki. Studenci w trakcie spotkania z zespołem oceniającym wyrażali zadowolenie z praktyk oferowanych przez Uczelnię, które związane są z kierunkiem kształcenia oraz pozwalają zdobyć przydatną wiedzę praktyczną.

Proces kształcenia jest zorganizowany prawidłowo, podzielony na semestry o podobnym obciążeniu pracą studenta, z równomiernie rozłożoną liczbą egzaminów zaliczających ważniejsze przedmioty w sesjach. Organizacja procesu kształcenia realizowana jest w ramach studiów I stopnia w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym na kierunku kształcenia *inżynieria bezpieczeństwa* i specjalności *inżynieria bezpieczeństwa cywilnego* oraz *inżynieria bezpieczeństwa pracy* jest prawidłowa. Zakładane cele i efekty kształcenia są osiągnięte i mogą być osiągnięte w następnych latach. Na podstawie analizy dokumentów i kontroli bazy dydaktycznej (głównie laboratoria i trenażery) oraz hospitacji wybranych zajęć stwierdzono, że zasadna jest pozytywna ocena prawidłowości doboru form realizacji zajęć dydaktycznych z przedmiotów tworzących moduł praktyczny (zajęcia praktyczne, w tym w środowisku pracy), wynikających z potrzeby osiągnięcia przyjętych efektów kształcenia.

Ze względu na ograniczenia liczby zjazdów w czasie semestru (zjazdy odbywają się w piątki, soboty i niedziele) prawidłowo z punktu widzenia organizacji procesu kształcenia wydłużony jest okres trwania studiów niestacjonarnych – zwłaszcza gdy po zmianie przepisów wymaga się uzyskania od absolwentów tej formy studiów takich samych oczekiwanych efektów kształcenia. Podział studentów na specjalności i wybór specjalności następuje po dwóch semestrach kształcenia, i od trzeciego semestru studenci rozpoczynają studiować przedmioty wybranej specjalności. Ustalenie i przekazanie studentowi tematu pracy dyplomowej do wykonania następuje na piątym semestrze i od 6 semestru student rozpoczyna seminaria dyplomowe. Jest to prawidłowe podejście z punktu widzenia terminowości kończenia studiów. Przedmioty są w przeważającej większości złożone z dwóch, czasami więcej form zajęć. Wykładowi z reguły towarzyszą praktyczne formy zajęć: ćwiczenia, laboratoria, projektowanie, seminarium, przy czym podział godzin z reguły jest pół na pół. Należy uznać to za prawidłowe, zarówno co do udziału zajęć praktycznych jak i proporcji godzin. Jednakże, jak wynika to z opinii studentów (patrz s. 30 powyżej), taki układ form zajęć i treści nie zadawała im z punktu widzenia uzyskiwania przez nich zbyt małych umiejętności praktycznych.

Możliwość indywidualnego toku studiów jest przewidziana w regulaminie studiów, są stworzone procedury wymagające opinii rady Wydziału. Są przypadki studentów studiujących według indywidualnych programów, ale nieliczne (kilku studentów). Uczelnia nie jest natomiast przygotowana do przyjmowania studentów niepełnosprawnych ruchowo. Ze względu na układy komunikacyjne – kładka nad ulicą łącząca dwa kampusy, dużo klatek schodowych – nie ma warunków do studiowania osób z większym upośledzeniem kończyn i poruszania się. Charakter przyszłej pracy absolwentów właściwie przewiduje przyjmowanie tylko osób sprawnych psychofizycznie, tak jak na studia dla kandydatów do służby w PSP. Na WIBC na studiach dla tzw. osób cywilnych studiuje osoby, u których występują schorzenia (niepełnosprawności) nie wymagające specjalnych udogodnień.

2). Przyjęte dla studiów pierwszego stopnia efekty kształcenia, zakładane do uzyskania efekty kształcenia w drodze realizacji programu kształcenia na WBIC, wynikające z zawartych w programie i opisanych w formalnych dokumentach, w szczególności w kartach przedmiotów, treści programowe oraz wybrane do ich przekazania formy i metody dydaktyczne – z wykorzystaniem dostępnej bazy dydaktycznej i laboratoriów, współpracujących przedsiębiorstw i instytucji pomagających w realizacji praktyk studenckich – tworzą spójną całość.

3). W 2008 roku była przeprowadzona kontrola kierunku kształcenia „inżynieria bezpieczeństwa” na WBIC. Podczas obecnej kontroli Zespół wizytujący stwierdził wykonanie wskazanych niedociągnięć w zakresie programów kształcenia, dokumentacji i realizacji procesu dydaktycznego.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1. Realizowany program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych i zamierzonych efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta w zakresie należącym do obszaru nauk technicznych i uzyskanie efektów prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich
2. Na prowadzonych studiach pierwszego stopnia zamierzone efekty kształcenia, program kształcenia, dobrane formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

1). Na podstawie analizy danych zamieszczonych w raporcie samooceny WBIC, w rozdziale II. „Zasoby kadrowe”, należy stwierdzić że zasoby kadrowe Wydziału IBC **co do liczby i struktury kwalifikacji nauczycieli akademickich z tytułem profesora i stopniem doktora habilitowanego** zatrudnionych na tym Wydziale w pełnym wymiarze czasu pracy w podstawowym miejscu zatrudnienia, jak również **co do liczby i struktury kwalifikacji nauczycieli akademickich ze stopniem doktora**, spełniających także wymagania co do formy zatrudnienia i zadeklarowania SGSP jako podstawowego miejsca zatrudnienia **w pełni zaspokajają** potrzeby dydaktyczne tego Wydziału i są **zgodne z wymaganiami przepisów**.

Ocena pozostałych nauczycieli akademickich, prowadzących wykłady, ćwiczenia i inne zajęcia praktyczne – jest pozytywna. Posiadają odpowiednią wiedzę merytoryczną i umiejętności dydaktyczne, a młodsza kadra uczestniczy w różnych zespołowych badaniach oraz wykonuje samodzielnie badania, realizując prace doktorskie lub przygotowuje się do wszczęcia przewodów habilitacyjnych. Podczas spotkania z komisją PKA, po zachęceniu ze strony uczestników wizytacji, występują otwarcie i przedstawiają swoje potrzeby i podejmowane działania, usprawniające proces dydaktyczny lub ułatwiające studiowanie studentom napotykanym trudności.

Przeprowadzając ocenę kwalifikacji kadry dydaktycznej do prowadzenia zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku i specjalnościach studiów jakie prowadzi wydział zwracano uwagę na formalne dokumenty potwierdzające uzyskane stopnie naukowe, z

określeniem dyscypliny naukowej, oraz na tematykę i jakość dorobku naukowego i jego zgodność z profilem prowadzonych zajęć dydaktycznych na tym kierunku, a także posiadane doświadczenie zawodowe kadry.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicy .

2). W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczane za zgodność z oryginałem. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy. Teczki zawierają także świadectwa pracy, będące potwierdzeniem deklarowanego dorobku praktycznego.

Wydział spełnia wymagania minimum kadrowego określone w **§ 14 pkt. 1** rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn zm.), tj.: „Minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora”.

Nauczyciele akademicy wskazani do minimum kadrowego spełniają warunki określone w przepisach prawa i regulacjach wewnętrznych w SGSP tj. wg powyższego rozporządzenia **§ 13 pkt. 1**, tj.: „Do minimum kadrowego, o którym mowa w § 14, są wliczani nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów” a także **§ 13 pkt. 3**, tj.: „Nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra”. Nauczyciele spełniają wymagania w zakresie wymiaru prowadzonych na kierunku zajęć dydaktycznych z nadwyżką.

Podczas weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, należy stwierdzić, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w **art. 112a** ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

Jednej osoby wskazanej przez Wydział do minimum kadrowego nie zaliczono z uwagi na brak dorobku naukowego w obszarze nauk technicznych, do których zaliczony jest oceniany kierunek.

Nauczyciele akademicy wskazani do obsady kadrowej kierunku „*inżynieria bezpieczeństwa*” na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego SGSP reprezentują obszary wiedzy: nauki społeczne (nauka o bezpieczeństwie), nauki techniczne, nauki ścisłe i nauki ekonomiczne.

Po sprawdzeniu czy dorobek naukowy nauczycieli wskazanych do obsady kadrowej należy do obszaru **nauk technicznych**, należy stwierdzić, że spośród 10 nauczycieli wskazanych do obsady kadrowej 4 osoby mają jednorodny obszarowo dorobek w obszarze nauk technicznych, 5 osób ma dorobek należący do różnych obszarów, w tym także z obszaru nauk technicznych, **1 osoba nie posiada dorobku z obszaru nauk technicznych**, lecz z obszaru nauk społecznych – dziedzina nauk ekonomicznych.

W grupie nauczycieli akademickich wskazanych do obsady kadrowej kierunku jest co najmniej 3 nauczycieli (1 profesor, 2 dr) reprezentujących nauki techniczne, oraz 4 osoby (2 prof., 1 dr hab., 1 dr) nauki społeczne (nauka o bezpieczeństwie) **posiadających dorobek naukowy w obszarze nauk technicznych**, zaliczonych do minimum kadrowego – **co wyczerpuje wymagania liczbowe i wymagania w zakresie posiadanego dorobku naukowego zgodnego z obszarem nauk technicznych**, określone w przepisach dotyczących studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnie akademickim na kierunku **inżynieria bezpieczeństwa**, który został zaliczony przez Senat SGSP do **obszaru nauk technicznych**.

Na podstawie powyższej analizy można stwierdzić, że obsada kadrowa kierunku „inżynieria bezpieczeństwa” prowadzonym na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego SGSP:

- 1) Spełnia wymagania – ze względu na liczbę nauczycieli którzy posiadają tytuł naukowy, stopień doktora habilitowanego lub doktora, ze względu podstawę zatrudnienia i zadeklarowane pierwsze miejsce pracy,
- 2) Nauczyciele zaliczeni do obsady kadrowej spełniają wymagania w zakresie wymiaru zajęć dydaktycznych prowadzonych na kierunku z nadwyżką.
- 3) Jedna osoba z grupy doktorów, spośród 6, nie posiada dorobku naukowego w obszarze nauk technicznych, do których zaliczony został ten kierunek studiów prowadzony na WIBC (wymaganie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445) zawarte w §12 ust. 1: „*Nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego określonego kierunku studiów o profilu ogólnieakademickim, jeżeli posiada dorobek w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla tego kierunku*” nie jest wypełnione w odniesieniu do jednego z sześciu doktorów wskazanych do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów.
- 4) Minimum kadrowe stanowi: trzech profesorów, jeden dr habilitowany, pięciu doktorów i spełnia wymagania minimalne dotyczące liczby osób zaliczonych do obsady kadrowej studiów pierwszego stopnia na tym kierunku. Nauczyciele akademicy zaliczeni do obsady kadrowej kierunku posiadają dorobek naukowy w obszarze nauk technicznych, do którego został zaliczony kierunek studiów, tym samym spełniają oni wymagania w zakresie posiadanego dorobku naukowego stawiane w przypadku obsady kadrowej studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnie akademickim.

W celu oceny stabilności minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów dokonano analizy zaliczenia do tego minimum nauczycieli akademickich zatrudnionych w

roku akademickim 2010/2011 i 2011/2012. Przez powyżej wskazane lata akademickie w grupie 4 samodzielnych nauczycieli akademickich, wszyscy są zatrudnieni i zaliczani do tego minimum, tak samo jak w grupie 6 nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora wszyscy byli zatrudnieni i zaliczani do tego minimum. Te dane dają dość stabilny obraz minimum kadrowego. Obecnie z grupy doktorów nie zaliczono jednej osoby. Minimum kadrowe spełnia więc minimalne wymagania (4 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 5 dr) i w tym względzie jest stabilne.

Skład minimum kadrowego stanowi zespół pracowników długo związanych z uczelnią, a także grupa młodych naukowców z doktoratami – ta grupa widzi swoją przyszłość na tym wydziale SGSP. Nauczyciele akademicy ze stopniami doktora habilitowanego (tytułami profesora) od ponad kilkunastu lat pracują w uczelni a na WIBC od jego powstania, a w skład minimum kadrowego zaliczani są od dawna. Nauczyciele ze stopniami naukowymi doktora na stanowiskach naukowo dydaktycznych pracują od kilku do kilkunastu lat, zaliczani do minimum kadrowego są od kilku lat. Analiza potencjału naukowego i dydaktycznego pozostałych nauczycieli akademickich ze stopniami naukowymi pozwala stwierdzić, że do minimum wskazano najlepszych, z największym i nie kwestionowanym dorobkiem (jedna osoba posiada dorobek naukowy z ekonomii – powinna posiadać dorobek z nauk technicznych). Na wydziale prowadzą zajęcia osoby, które mogłyby z powodzeniem być zaliczone do minimum kadrowego, taki stan możliwości jest pozytywny i pozwala wysoko ocenić stabilność oraz trwałość minimum kadrowego.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku spełnia wymagania § 17 ust. 1 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445) wynosi ok. 1:25.

Jednoznaczna ocena spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów:

Wydział spełnia wymagania dotyczące minimum kadrowego. Minimum kadrowe stanowi czterech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz pięciu nauczycieli ze stopniem doktora.

Ocena prawidłowości obsady zajęć dydaktycznych oparta jest na analizie porównawczej programu studiów (po uwzględnieniu planowanych efektów kształcenia) z potencjałem naukowo dydaktycznym ogółu nauczycieli WIBC i każdego prowadzącego przedmiot (wykłady, ćwiczenia i laboratoria, seminaria dyplomowe). Nie stwierdzono niezgodności merytorycznej nauczyciela z realizowanym przedmiotem lub dydaktycznej ze stosowaną formą zajęć. Zajęcia realizowane w formie wykładów są interesująco prowadzone, rozbudzają zainteresowania i inspirują studentów do samodzielnego poszerzania wiedzy. Na podkreślenie zasługuje merytoryczne i zawodowe przygotowanie nauczycieli prowadzących ćwiczenia. Podczas prowadzonych hospitacji zauważono utrwalone nawyki sumiennego przygotowania i starannego prowadzenia ćwiczeń, troski i pomocy studentom. W czasie zajęć realizowane są zakładane efekty kształcenia, które uprzednio zostały przedstawiane i

omówione ze studentami, nauczyciele z wielką starannością przygotowują studentów do samodzielnego rozwiązywania sytuacji problemowych stwarzanych podczas ćwiczeń.

W załączniku nr 6 zawarto wyniki hospitacji zajęć dydaktycznych wybranych do oceny spośród zajęć dydaktycznych prowadzonych na WIBC w dniu 20 listopada 2012 r. Przeprowadzono hospitację 6 zajęć (wykłady, ćwiczenia). Szczegółowe wyniki hospitacji zawarto w załączniku nr 6.

Syntetyczna ocena hospitacji: Członkowie Zespołu dokonujący hospitacji prowadzonych na WIBC zajęć dydaktycznych, wśród których reprezentowane były różnorodne formy zajęć prowadzone na różnych latach studiów, wyrazili pozytywne lub wręcz bardzo dobre opinie o prowadzonych zajęciach, aktywności studentów, przygotowaniu merytorycznym i metodycznym nauczycieli prowadzących zajęcia. Wszystkie wyniki hospitacji były pozytywne i nie wyrażono opinii negatywnych w protokołach hospitacji.

3). Analiza dokumentów i przepisów prawa wewnętrznego w SGSP wykazuje że, w uczelni jest stosowanych kilka procedur w zakresie doboru i weryfikacji kadry dydaktycznej. Począwszy od zatrudniania kadry nauczycieli akademickich w trybie konkursu, a następnie: system oceny nauczycieli akademickich w zakresie działalności naukowej i dydaktycznej, statutowe wymagania dotyczące powiększania dorobku naukowego i uzyskiwania stopni naukowych wobec nauczycieli na stanowiskach asystentów i doktorów, hospitacje zajęć dydaktycznych, ankietyzacja i ocena zajęć dokonywana przez studentów, ankietyzacja absolwentów przez Biuro Karier. Kadra nauczająca jest dobrana prawidłowo, bowiem reprezentuje szeroki przekrój obszarów i dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, co jest ważne ze względu na interdyscyplinarny charakter tego kierunku i różnorodność prowadzonych przedmiotów. Procedury oceny kadry i jej doboru są znane nauczycielom akademickim.

Ocena prowadzonej polityki kadrowej powstała po analizie obowiązujących dokumentów wewnętrznych i ich zgodności z aktami normatywnymi oraz po wysłuchaniu opinii wyrażonych przez kadrę WIBC podczas grupowego spotkania i podczas indywidualnych rozmów w trakcie całej wizytacji. Stwierdzono, że kadra dydaktyczna zna i rozumie obowiązujące procedury oraz kryteria weryfikacji i doboru do wykonywania zadań i zajmowania stanowisk w strukturze wydziału i uczelni. Z reguły akceptują przestrzeganie prawa i jego przejrzystość w aspekcie kolegialności podejmowanych decyzji kadrowych, konkursów na stanowiska i oceny dorobku. Stosowany jest jawny system wspierania rozwoju kadry dydaktycznej, występują różne formy wsparcia, wyraźne jest zrozumienie dla potrzeby racjonalnego rozdzielania środków finansowych, chociaż oczekiwania na pomoc są większe. Wyrażana jest opinia, że poprawa efektywności wspierania kadry umożliwi zwiększenie dotychczasowych efektów w jej rozwoju naukowym. Podczas spotkania nauczyciele zgodzili się z poglądem, że na ich uczelni kadra nie wykorzystuje wszystkich możliwości zdobywania funduszy z różnych programów badawczych w Polsce i z Unii Europejskiej.

Na wydziale występuje system wspierania rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej, chociaż młodzi nauczyciele zwracają uwagę na niewielkie środki jakie są na ich potrzeby stawiane do dyspozycji; tłumaczą to niewielkimi środkami jakie Uczelnia uzyskuje na

działalność statutową. Rozwój kadry następuje wyłącznie poza SGSP, bowiem Uczelnia nie posiada uprawnień do nadawania stopni naukowych. Odbywa się to głównie we współpracy z uczelniami akademickimi w Warszawie, a także w innych miastach Polski i zagranicą.

Część nauczycieli akademickich, w szczególności starszych, na spotkaniu prezentowała wizję rozwoju Wydziału i kierunku w stronę kształcenia specjalistów w zakresie zarządzania kryzysowego, mogących pozwolić zatrudnianie w administracji różnych szczebli; prezentowane były także wizje kształcenia dla potrzeb zintegrowanej Europy przygotowujących do podejmowania działań w stanach kryzysowych w obszarach transgranicznych. Jednym z ograniczeń jakie zgłaszano jest brak, zdaniem części nauczycieli, odrębnej dyscypliny naukowej inżynieria bezpieczeństwa. Większość, szczególnie młodszy, zwracali uwagę na szczupłość środków na ich badania i rozwój, oraz trudności uzyskiwania stopni poza uczelnią macierzystą.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1. Liczba a także struktura nauczycieli akademickich na Wydziale Inżynierii bezpieczeństwa Cywilnego, posiadane przez nich kwalifikacje (tytuły i stopnie naukowe) oraz dorobek naukowy i uczestnictwo w prowadzonych na WIBC pracach badawczych umożliwiają uzyskanie przez studentów zakładanych efektów kształcenia w trakcie realizacji programu studiów. Kadra nauczycieli akademickich jest zróżnicowana zarówno co do posiadanych tytułów i stopni naukowych w różnych obszarach nauki i reprezentowanych dyscyplinach naukowych, jak również w zakresie posiadanej praktyki w innych uczelniach, administracji cywilnej i specjalnej, jednostkach straży pożarnej i centrach zarządzania kryzysowego różnych szczebli.
2. Kadra nauczycieli akademickich spełnia wymagania w zakresie dotyczącym liczby zatrudnionych pracowników samodzielnych i doktorów, posiadanego przez nich dorobku naukowego w obszarze nauk technicznych do którego zaliczony jest oceniany kierunek studiów, formy i czasokresu zatrudnienia, deklaracji podstawowego miejsca pracy, wymiaru zajęć prowadzonych na kierunku dla którego stanowi obsadę kadrową.
3. Wydział prowadzi spójną z założeniami i strategią rozwoju politykę rozwoju kadry i wspiera rozwój młodej kadry.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych.

Infrastruktura dydaktyczna obejmująca budynki dydaktyczne i ich stan techniczny, audytorium i sale wykładowe, sale do ćwiczeń audytoryjnych i laboratoria dydaktyczne – przeznaczone do prowadzenia zajęć z przedmiotów podstawowych, kierunkowych i w szczególności specjalistycznych są w pełni wystarczające dla uzyskania planowanych efektów kształcenia. Liczba i wielkość sal dydaktycznych w pełni wystarczają dla prowadzenia zajęć w grupach dydaktycznych (wykładowych i ćwiczeń). Sale wykładowe i ćwiczeniowe są wyposażone w sprzęt komputerowy i audiowizualny. W uczelni działa sieć komputerowa, kablowa – nie jest jednak dostępna we wszystkich pomieszczeniach dydaktycznych. Brakuje w budynkach i na terenie Uczelni sieci bezprzewodowej Wi-Fi. Biblioteka Główna jest wyposażona w dobry, dostosowany do treści przedmiotów, księgozbiór książek i czasopism. Dysponuje kilkoma stanowiskami komputerowymi połączonymi kablową siecią do Internetu z możliwością dostępu do baz pełnotekstowych literatury – na podstawie licencji wykupionych przez SGSP lub dostępnych w środowisku akademickim Polsce przez ICM. Studenci zamieszkali w akademiku na terenie SGSP mają także dostęp do tych zbiorów przez sieć komputerową. W ocenie zespołu jest to jednak ograniczony dostęp dla pozostałych studentów, korzystających już na co dzień z sieci internetowej za pomocą łącz Wi-Fi. Wskazane jest udostępnienie tego typu połączeń jak najszybciej – co powinno poprawić dostęp do zasobów sieci i wirtualnych zbiorów danych z każdego miejsca w Uczelni, każdemu z uczestników procesu dydaktycznego. Baza dydaktyczna WIBC przygotowana jest do kształcenia studentów w kierowaniu działaniami podczas sytuacji kryzysowych. Przedstawiona przez WIBC w raporcie samooceny charakterystyka bazy dydaktycznej jest lakoniczna i nie oddaje w pełni możliwości wykorzystania do realizacji studiów.

Studenci pozytywnie oceniają wyposażenie sal wykładowych, mają możliwość korzystania z przenośnych projektorów umożliwiających wzbogacenie zajęć prezentacją multimedialną. Sale dostosowane są do liczebności grup studenckich. W budynku jest dostęp do komputerów. W księgozbiórce Biblioteki dostępna jest literatura wymagana przez prowadzących. Studenci nie mają zastrzeżeń do godzin, w których czynna jest Biblioteka.

Poprawnie należy ocenić prowadzenie praktyk zawodowych studentów Wydziału i dobór instytucji, w których studenci mogą odbywać i zaliczać obowiązkowe i nadprogramowe praktyki zawodowe. Informacja zawierająca wykaz takich instytucji i ofert jest dostępna dla studentów. Biuro karier udostępnia tego typu informacja na stronie internetowej i w periodyku drukowanym.

Zajęcia praktyczne i praktyki studentów WIBC realizowane są głównie w jednostkach organizacyjnych systemu zarządzania kryzysowego, instytucjach ochrony i ratownictwa, trwale współpracujących z uczelnią w zakresie kształcenia absolwentów. System współpracy i wysoka jakość działania tych instytucji zapewnia uzyskanie założonych efektów kształcenia.

Uczelnia poza dofinansowaniem z dotacji dydaktycznej, za pośrednictwem Ministra Spraw Wewnętrznych, zabiega o dodatkowe środki służące rozwojowi bazy dydaktycznej z dofinansowaniem z programów UE oraz o środki na badania w projektach finansowanych przez MNiSW oraz NCBR. W Uczelni finansowanie odbywa się centralnie, środki nie są

rozdzielana na wydziały. Całość jest pod kontrolą Rektora-Komendanta i kwestora Uczelni. Dziekani dysponują środkami na potrzeby materialne prowadzonej działalności dydaktycznej.

Przewidziany - w strategii uczelni i WIBC - rozwój jest skorelowany w zakresie osiągnięcia zakładanych efektów z doskonaleniem bazy dydaktycznej, uzupełnianiem zbiorów biblioteki, poszerzaniem dostępu do Internetu, polityka finansowa ma być stabilna, nakłady wyważone i racjonalnie rozłożone na priorytetowe potrzeby.

Budynek Wydziału nie jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Obecnie na kierunku nie studiuje żaden student z najwyższym stopniem niepełnosprawności. Studenci tzw. cywilni sami określają swoją przydatność do zawodów związanych z ochroną pożarową i ratownictwem, a w przypadku niepełnosprawności – wybierają inne kierunki studiów. W części obiektów znajdują się windy.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Baza dydaktyczna i naukowa WIBC jest ściśle powiązana z całością infrastruktury Uczelni. Baza jest wykorzystana przez inne jednostki organizacyjne uczelni, baza wydziału wraz z bazą całej uczelni stwarza możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzenia badań naukowych, a także zapewnia rozwój kadry wydziału.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

1). WIBC prowadzi badania naukowe związane z różnymi aspektami bezpieczeństwa cywilnego, zabezpieczenia ludzi i obiektów przez zagrożeniami środowiskowymi, technicznymi, naturalnymi itp., w zakresie zarządzania kryzysowego i zabezpieczenia logistycznego działań ratowniczych, informacji w sytuacjach kryzysowych.

Na Wydziale prowadzone są badania naukowe w zakresie ochrony ludności. Badania uwzględniają zmiany zachodzące w Polsce, Europie i na świecie, w zakresie bezpieczeństwa powszechnego oraz wynikające z nich potrzeby zapewnienia sprawnego i efektywnego działania podmiotów odpowiedzialnych za ochronę ludności, zarówno na wypadek sytuacji kryzysowej w czasie pokoju, jak i na wypadek działań zbrojnych. Badania korespondują z ustaleniami tzw. strategii lizbońskiej oraz ideą bolońską wspólniej, europejskiej przestrzeni badawczej i dydaktycznej.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat, na Wydziale prowadzonych było w zakresie inżynierii bezpieczeństwa, wg lat: w 2009 r.: 1 projekt badawczy w ramach 7 PR, 3 tematy statutowe i 6 tematów w ramach badań własnych; w 2010r.: 1 projekt badawczy w ramach 7 PR, 1 projekt w ramach programu polskiej pomocy zagranicznej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP (wspólnie z WIBP), 2 tematy statutowe i 5 tematów w ramach badań własnych oraz w 2011r.: 2 projekty badawcze w ramach 7 PR, 2 projekty w ramach programu polskiej pomocy zagranicznej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP (wspólnie z WIBP), 5 tematów statutowych i 2 tematy w ramach badań młodego naukowca. Do realizacji zadań badawczych,

kadra Wydziału wykorzystuje własną infrastrukturę badawczą oraz potencjał naukowy. Dla przykładu, poniżej przedstawione zostały wybrane zagadnienia badawcze z 2010 i 2011 roku:

- 1) ocena zagrożeń związanych z emisją metali ciężkich w aspekcie bezpieczeństwa ekologicznego na przykładzie ogródków działkowych w aglomeracji miejskiej,
- 2) zasilanie logistyczne systemów bezpieczeństwa cywilnego,
- 3) analiza porównawcza realizacji zadań w zakresie edukacji dla bezpieczeństwa przez wybrane Wydziały Zarządzania Kryzysowego,
- 4) opracowanie kodeksu etyki zawodowej funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej,
- 5) bezpieczeństwo zdrowia w aspekcie zanieczyszczeń mikrobiologicznych oraz wybranych parametrów mikroklimatu występujących w powietrzu wewnętrznym,
- 6) kreowanie świadomości ludzi o zagrożeniach poprzez edukację dla bezpieczeństwa,
- 7) analiza metod optymalizacji ruchu wielu osób w obiektach w sytuacji wystąpienia zagrożenia,
- 8) analiza porównawcza planów zarządzania kryzysowego na szczeblu wojewódzkim.

Środki jakie Wydział przeznacza na badania naukowe wynoszą corocznie od 160 tys. do ok. 500 tys. zł i mają tendencję wzrostową w latach 2009-2011.

Na Wydziale działa koło naukowe a studenci są także włączani do prowadzenia badań, a także uczestniczą w organizacji konferencji krajowych i międzynarodowych, takich jak Międzynarodowa Konferencja Naukowo - Techniczna pt. „Emergency Evacuation of People from Buildings” organizowana w 2011 roku przez SGSP oraz Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. "Inżynieria Bezpieczeństwa Pożarowego i Cywilnego - przeszłość, teraźniejszość, przyszłość" zorganizowana w 2011 roku przez SGSP.

Do procesów badawczych angażowani są studenci, zwłaszcza podczas realizacji prac dyplomowych mają możliwość samodzielnego wykonywania badań i prezentowania publicznie uzyskanych wyników. W ostatnim roku z takiej możliwości skorzystało kilkoro studentów. Zostali włączeni w badania, które były prowadzone przez jednego z wykładowców. Byli również włączeni w publikację wyników tych badań. Studenci podkreślali w trakcie spotkania z zespołem oceniającym, że wykładowcy często zachęcają ich do udziału w swoich badaniach, jednak ze względu na duże natężenie pracy w ramach programu studiów, studenci mają praktycznie ograniczony czas na uczestnictwo w badaniach.

2). Wydział realizuje prace naukowo – badawcze z zakresu: bezpieczeństwa ekologicznego i różnego typu zagrożeń występujących na terenach o dużym stopniu urbanizacji, będących pod wpływem silnej antropopresji; sukcesji terenów popożarowych oraz zagrożeń, związanych z zanieczyszczeniem gleb, pochodzących od obiektów infrastruktury drogowej, wspomagania komputerowego zarządzania ryzykiem; koncepcji zabezpieczenia logistycznego skoordynowanych działań ratowniczych; analizy systemu edukacji dla bezpieczeństwa; inżynierii bezpieczeństwa cywilnego – definicje, pojęcia, kategorie; programowania i planowania bezpieczeństwa GMT w sytuacjach kryzysowych; analizy modelu kształcenia na WIBC; podstawy teorii decyzji, modelowania procesów decyzyjnych; elementy polityki bezpieczeństwa RP; teoria kryzysów; systemy i struktury ratownicze.

Wymienione prace wiążą się merytorycznie, z prowadzonymi na Wydziale przedmiotami podstawowymi, kierunkowymi, specjalistycznymi i fakultatywnymi.

Prowadzenie prac badawczych wzbogaca Wydział w specjalistyczną aparaturę do badań, wykorzystywana także w czasie zajęć dydaktycznych;

Wydział posiada bazę do badań naukowych i prowadzi badania naukowe w obszarach zgodnych z kierunkiem prowadzonych studiów pierwszego stopnia, zapewniając rozwój własnej kadry naukowej, zwiększając potencjał aparaturowy jednostek oraz zapewniając studentom dostęp do nowoczesnej aparatury i bieżącej tematyki badań, tym samym zwiększa się atrakcyjność studiowania i poszerza możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia.

Badania naukowe prowadzone w WIBC pozytywnie wpływają na proces dydaktyczny – przygotowują warunki do uruchomienia studiów 2 stopnia. Sprzyjają realizacji oraz aktualizacji programu kształcenia i pozwalają na indywidualizację nauczania, szczególnie cenny jest udział studentów w badaniach naukowych i w prezentacji wyników badań w pracach dyplomowych.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego – nie dotyczy

Wydział nie prowadzi studiów II stopnia stąd kryterium 6 nie podlega ocenie. Jednakże Zespół Oceniający podkreśla - Wydział Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego prowadzi badania naukowe w obszarze nauk technicznych (w różnych dyscyplinach, w tym głównie: budowa i eksploatacja maszyn, budownictwo, inżynieria sanitarna) i w obszarze nauk społecznych (w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie). Prowadzenie badań naukowych umożliwia rozwój własnej kadry naukowej, sprzyja podwyższaniu poziomu zajęć dydaktycznych oraz pozwala na uzyskiwanie dorobku naukowego kadry tworzącej obsadę kadrową kierunku, w zakresie badań prowadzonych w obszarze nauk technicznych.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

1). Zasady rekrutacji są uchwalane przez Senat SGSP w terminie i w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami. Zasady rekrutacji są jawne, ogłaszane i dostępne na stronie internetowej Uczelni przed rozpoczęciem rekrutacji. W SGSP nie występują ograniczenia lub dyskryminacja w zasadach rekrutacji ze względu na płeć, rasę, poglądy polityczne czy przekonania religijne. Liczba przyjmowanych kandydatów na studia jest podawana do publicznej wiadomości przed rekrutacją i przestrzegana. Kandydaci mają prawo odwoływać się od decyzji komisji rekrutacyjnej, w przypadku gdy czują się skrzywdzeni. Są informowani o takiej możliwości i trybie składania odwołania. Limity przyjęć na studia na WIBC nie są podzielone na grupy kandydatów na studia (cywile i „strażacy” mają takie same prawa i są przyjmowani w ramach tego samego limitu), jak to ma miejsce w wypadku WIBP. Liczba przyjmowanych studentów jest prawidłowa z punktu widzenia bazy dydaktycznej i liczebności oraz kwalifikacji kadry nauczycieli.

Liczba przyjętych na studia kandydatów uwzględnia możliwości i infrastrukturę dydaktyczną Uczelni.

W planie i programie studiów prawidłowo ustalono proporcje przedmiotów ogólnych, podstawowych, kierunkowych oraz specjalistycznych, w tym fakultatywnych. Studenci mają prawo dokonać wyboru przedmiotów w wymiarze powyżej 30% (około 41 %) punktów ECTS wymaganych dla ukończenia studiów. Jest to prawidłowe i zgodne z zasadami KRK i procesu bolońskiego. Liczba godzin zajęć dydaktycznych w programie studiów jest na poziomie 2860/2845 godzin zajęć, przy czym praktyki w wymiarze 60+160 godzin są wliczone do tego wymiaru. Uwzględniając to można przyjąć że studia prowadzone są w wymiarze około 2620 godzin zajęć dydaktycznych, co spełnia wymagania stawiane studiom stacjonarnym (co najmniej 50% programu kształcenia jest realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich – ustawa PSW, art. 2 ust. 1 pkt. 12). Nakład pracy studentów określono poprawnie na studiach stacjonarnych, za wyjątkiem nie ujęcia w planie i programie „pracy dyplomowej” jako przedmiotu kształcenia – przez co zawyżone zostały punkty ECTS dla seminarium dyplomowego. Na studiach niestacjonarnych zawyżone zostały udziały zajęć dydaktycznych w uzyskiwaniu efektów kształcenia, z zaniżeniem znacząco udziału pracy własnej studentów (liczby punktów ECTS za zajęcia i za prace własną studenta są takie same jak na studiach stacjonarnych, pomimo że na studiach niestacjonarnych jest mniej o około 1100 godzin zajęć).

Studenci zwracali uwagę, że na niektórych zajęciach materiał z wykładów jest powtarzany na ćwiczeniach w takiej samej formie. Zwracali również uwagę, że nie są w stanie osiągnąć w trakcie studiów takich efektów, jak umiejętność właściwej eksploatacji urządzeń technicznych. Program studiów ich zdaniem ma charakter teoretyczny, brakuje im przygotowania praktycznego. Uwagi krytyczne studentów dotyczące tego problemu są związane z umiejętnościami, jakie przewidziane są w efektach kształcenia kierunku *inżynieria bezpieczeństwa* w nowych programach kształcenia, zgodnych z zasadami KRK – lecz wyłącznie dla studentów z grupy należącej do „strażacy” czyli studenci odbywający służbę kandydacką w PSP. Uwagi krytyczne zgłaszali studenci studiujący według dotychczasowych zasad i starszych programów opartych na standardzie kształcenia dla kierunku. Należy mieć

nadzieję, że wprowadzenie nowych programów według zasad KRK chociaż w części zaspokoi oczekiwania studentów w tym zakresie; innym rozwiązaniem może być zmiana profilu kształcenia z ogólnie akademickiego na praktyczny; Zespół wizytujący stwierdził. Że w SGSP istnieją bardzo dobre warunki zarówno kadrowe jak i w zakresie infrastruktury dla prowadzenia takich studiów.

Studenci kierunku zwracali także uwagę na fakt, że nie mają możliwości zdobycia uprawnień zawodowych w trakcie studiów, przez co rynek pracy jest dla nich bardzo ograniczony (zespół nie weryfikował tej opinii z władzami wydziału).

2). System ocen studentów jest zgodny z regulacjami normatywnymi i dodatkowo indywidualizowany ze skierowaniem na studentów aktywnych w dynamicznym przyswajaniu sobie wiedzy i zdobywania szczególnie potrzebnych umiejętności, zapewniono przejrzystość i jawność oraz obiektywność oceniania. Wymagania w zakresie oceniania studentów, co do procedur i uzyskiwanych efektów zostały określone w dokumentach wewnętrznych uczelni – obowiązują na WIBC. Dotyczy to oceniania w trakcie studiów (ćwiczenia, laboratoria, trenażery) oraz podczas sesji egzaminacyjnych, praktyk i podczas egzaminów końcowych z obroną pracy dyplomowej-inżynierskiej. Natomiast w kartach przedmiotów nie określono kryteriów oceny efektów kształcenia, jakie studenci muszą spełnić dla uzyskania oceny zaliczającej i ocen wyższych. Pozostawiono jedynie informacje o metodach oceny i trybie oceny oraz terminach (w czasie semestru, na zajęciach okresowo, w sesji itp.). Nie można zatem ocenić jak zorientowany jest stosowany obecnie – nowy system oceny według zasad KRK. Nie można także ocenić czy system oceny jest wystandaryzowany do czasu opracowania przez nauczycieli i podania do wiadomości kryteriów oceny efektów kształcenia.

Studenci znają wymagania egzaminacyjne, o których informowani są na pierwszych zajęciach. Istnieje możliwość zdawania egzaminu w dwóch terminach oraz w terminie trzecim, tzw. komisyjnym, a w komisji podczas tego egzaminu może zasiadać przedstawiciel studentów. Forma i kryteria oceny osiągniętych przez studenta efektów kształcenia są podawane przez prowadzącego razem z sylabusem na pierwszych zajęciach.

3). System kształcenia, z oceną efektów kształcenia przy pomocy punktów ECTS, prawidłowe podzielenie liczby punktów na semestry (po 30 ECTS na semestr studiów) stwarzają warunki dla wymiany studentów i ich mobilności. Informacje o takich możliwościach są przekazywane studentom przez Dział Kształcenia.

Studenci mają możliwość mobilnego działania na potrzeby zdobywania wiedzy, uczestnicząc w przedsięwzięciach naukowych i szkoleniowych różnych podmiotów głównie na terenie Polski. Uczelnia i przez to WIBC uczestniczy w kilku projektach w latach 2008 ÷ 2011, a badania dotyczą „Zachowania ludzi w sytuacjach kryzysowych”, a w szczególności „Badanie różnic międzykulturowych w celu stworzenia systemu bezpiecznej komunikacji”. Wyniki projektu mają być pomocne dla ratowników, konstruktorów obiektów oraz osób zaangażowanych w powstawanie procedur bezpieczeństwa dla obiektów na wypadek zagrożenia i udzielania pomocy na terenie innych państw.

Studenci posiadają wiedzę na temat systemu ECTS. Program studiów umożliwia wymiany międzyuczelniane. Studenci od roku akademickiego 2011/2012 mogą korzystać z wyjazdów w ramach programu LLP Erasmus. Studenci wizytowanego kierunku mogą korzystać z wielu stypendiów międzynarodowych, jak również wymian z uczelniami zagranicznymi.

Współpraca międzynarodowa Wydziału jest bardzo ograniczona i nie można w tym wypadku wskazać jaki jest wpływ tej współpracy na wyniki procesu kształcenia. W czasie wizytacji nie uzyskano informacji o wymianie nauczycieli akademickich, ani o wizytujących nauczycielach prowadzących zajęcia na WIBC. Przekazano informacje o udziale nielicznej grupy studentów w wyjazdach wizytujących inne uczelnie w Europie, w tym na Uniwersytecie Greenwich. Uczelnie prowadzi współpracę (ma umowy o współpracy) z następującymi ośrodkami za granicą:

- Akademią Pożarniczą w Hamburgu, Niemcy,
- Szkołą Oficerów Pożarnictwa w Aix-en-Provence, Francja,
- Szkołą Pożarniczą w Wilnie, Litwa,
- Wydziałem Oficerów Pożarnictwa Akademii Policyjnej w Bukareszcie, Rumunia,
- Akademią Bezpieczeństwa Pożarowego w Czerkasach, Ukraina,
- Uniwersytetem Ochrony Życia we Lwowie, Ukraina,
- Akademią Obrony Cywilnej w Charkowie, Ukraina,
- Akademią Nauk o Bezpieczeństwie w Tallinie, Estonia,
- Szkołą Pożarniczą w Rydze, Łotwa,
- Instytutem Dowódczo-Inżynierskim w Mińsku, Białoruś,
- Departamentami Straży Pożarnej z USA.

4). Na Uczelni działa system opieki instytucjonalny, sprawowany przez opiekunów I roku. Ponadto do systemu opieki naukowej można zaliczyć opiekunów kół naukowych, koordynatora ds. praktyk studenckich i koordynatora ERASMUS, który odpowiada za wymianę studentów z zagranicą. Dostępna jest standardowa pomoc w czasie godzin konsultacji nauczycieli akademickich Wydziału. W czasie wizytacji jak również w czasie hospitacji można było zauważyć, że nauczyciele i studenci odnoszą się do siebie w sposób przyjazny, co sprzyja tworzeniu dobrej atmosfery do studiowania.

Na WIBC stosowane są standardowe elementy systemu opieki naukowej (zwłaszcza przy realizacji prac dyplomowych) i dydaktycznej (konsultacje) oraz indywidualna pomoc dla studentów po okresach kilkunastodniowych chorób lub napotykających większe trudności w opanowaniu materiału względnie zrealizowaniu ćwiczeń (laboratoriów). Techniki kształcenia na odległość nie są stosowane, natomiast przez Internet nauczyciele utrzymują kontakt ze studentami, udzielając wyjaśnień i wskazówek.

W kartach przedmiotów zawarte są wszystkie wymagane informacje przydatne do studiowania, w tym wykaz literatury. Literatura do studiowania jest dostępna w Bibliotece Głównej. Studenci do laboratoriów mają przygotowane instrukcje pomocne w wykonywaniu ćwiczeń. Nauczyciele akademicy opracowują skrypty i pomoce dydaktyczne przydatne studentom. Dostępność i przydatność pomocy dydaktycznych ocenić należy pozytywnie. Brak informacji w kartach o nakładzie (czasie) pracy na osiągnięcie efektów kształcenia – powinien szybko zostać skorygowany. Wskazane studentom pomoce dydaktyczne są

dostępne w bibliotece lub na WIBC. Sylabusy są skonstruowane w przystępny sposób, studenci są z nimi zapoznawani na początku semestru. Materiały dydaktyczne, które wykorzystywane są w procesie kształcenia, to przede wszystkim podręczniki oraz magazyny specjalistyczne oraz filmy szkoleniowe prezentowane w trakcie zajęć. Studenci oceniają te materiały na dobrym poziomie, wydawnictwa są dostępne w odpowiedniej liczbie, stąd nie ma potrzeby ich zakupu przez studentów.

Mechanizmy motywujące to skala ocen, stosowana do oceny wyników kształcenia w proporcji do uzyskiwanych wyników. Najlepsi studenci mogą ubiegać się o otrzymanie stypendium dla wyróżniających studentów (rektora, ministra), mogą uzyskać medal SGSP dla wyróżniającego studenta. Na zasadach ogólnych po zliczeniu do 5% najlepszych absolwentów może skorzystać z preferencji w zakresie ulg w spłatach kredytu studenckiego. Studenci korzystają także z możliwości indywidualnego programu nauczania, wyjazdów zagranicznych i lepszych praktyk. Mechanizmy te działają, skoro studenci otrzymują stypendia, mają zróżnicowane oceny i starają się o studia według indywidualnych programów.

System opieki materialnej SGSP obejmuje: świadczenia socjalne dla studentów będących osobami cywilnymi, stypendia z Funduszu Pomocy Materialnej, stypendium ministra i inne stypendia.

Z Funduszu Pomocy Materialnej studenci cywilni Szkoły Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie mogą ubiegać się o następujące rodzaje świadczeń:

- stypendium socjalne,
- stypendium socjalne w zwiększonej wysokości (tylko dla studentów studiów - stacjonarnych),
- stypendium rektora dla najlepszych studentów,
- stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych,
- zapomoga.

W uczelni stosuje się Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Szkoły Głównej Służby Pożarniczej.

Stypendia przyznawane są na rok akademicki, wypłacane co miesiąc, od października do stycznia w semestrze zimowym i od lutego do czerwca w semestrze letnim, przy czym pierwsza wypłata w semestrze może nastąpić w drugim miesiącu semestru z wyrównaniem. Wyjątkiem jest zapomoga, która jest świadczeniem jednorazowym i może być przyznana studentowi dwa razy w roku akademickim.

Zgodnie z „Regulaminem ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Szkoły Głównej Służby Pożarniczej” rozpatrywaniem wniosków o stypendia socjalne, stypendia specjalne dla osób niepełnosprawnych i zapomogi oraz ich przyznawaniem, zajmuje się Dziekan. Rozpatrywaniem wniosków o stypendium Rektora dla najlepszych studentów oraz ich przyznawaniem zajmuje się Rektor-Komendant. Na wniosek Samorządu Studenckiego SGSP Dziekan oraz Rektor-Komendant przekazali swoje uprawnienia uczelnianej komisji stypendialnej, w której ponad połowę członków stanowią studenci. Rektor- Komendant przekazał uprawnienia dotyczące rozpatrywania

odwołań od decyzji w sprawie stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych i zapomogi, odwoławczej komisji stypendialnej.

Regulamin przyznawania stypendiów jest dostępny na stronie internetowej. Studenci są poinformowani o możliwościach pomocy materialnej i kryteriach jej przyznawania. Stypendium rektora przyznawane jest dla 10% najlepszych studentów kierunku, w tym 1 % przeznaczony jest dla studentów, którzy uzyskali wysokie osiągnięcia artystyczne lub wyniki sportowe. Decyzje podejmowane w sprawach przyznawania pomocy materialnej zawierają wszystkie elementy określone w Kodeksie postępowania administracyjnego. Zdaniem studentów kwoty stypendium Rektora dla najlepszych studentów powinny być zróżnicowane w zależności od osiągniętych wyników. Studenci nie mają możliwości zamieszkania w domu studenckim, Uczelnia nie ma również podpisanych żadnych umów z domami studenckimi innych uczelni. Studenci mają możliwość korzystania ze stołówki, jednak w trakcie spotkania z zespołem oceniającym, stwierdzili, że ceny w niej obowiązujące są za wysokie, dlatego tylko nieliczne osoby z niej korzystają.

Zasady odpłatności za studia określa „Umowa o warunkach odpłatności za usługi edukacyjne”. Udostępnione w trakcie wizytacji losowo wybrane umowy nie zawierają klauzul analogicznych do klauzul uznanych przez UOKiK za niedozwolone.

Na Uczelni działa samorząd studencki, który posiada biuro umieszczone w budynku Wydziału. Studenci działający w samorządzie, podczas spotkania z zespołem oceniającym zwracali uwagę szczególnie na brak odpowiedniego wyposażenia pomieszczenia. Brakuje w nim przede wszystkim sprawnego komputera, jedyny istniejący jest zepsuty. Przedstawiciele samorządu wielokrotnie prosili również o podłączenie ich biura do sieci internetowej, niestety nic jak na razie nie zostało zrobione w tym kierunku. Biuro samorządu nie posiada drzwi, odgródzone jest jedynie kratą, co uniemożliwia swobodną rozmowę, ponieważ zaraz obok znajdują się biura pracowników Uczelni. Samorząd studencki jest silnie zaangażowany w życie Uczelni, zabierając głos w sprawach ważnych dla studentów, a także organizując życie kulturalne i sportowe. Samorząd Studencki organizuje m.in. Bal Podchorążego, Otrzęsiny, Dzień Studenta, Wybory Miss oraz Juwenalia.

Samorząd prezentuje swoją działalność poprzez profil na portalu społecznościowym, Samorząd nie posiada strony internetowej. Samorząd współpracuje z Uczelnią w ramach badań ankietowych studentów.

Na wydziale działają koła naukowe i chór studencki, studenci uczestniczą w działalności badawczej i przy organizacji konferencji.

Liczba przedstawicieli studentów w składzie Rady Wydziału spełnia wymóg określony w art. 67 ust. 4. Również liczba przedstawicieli studentów w Senacie Uczelni spełnia wymóg art. 61 ust. 3 Ustawy mówiący o 20% składu tego organu kolegialnego.

Podczas spotkania ze studentami pozyskano informacje, że studenci wysoko oceniają ogół kadry naukowo-dydaktycznej prowadzącej zajęcia na wydziale, w stosunku do kilku mają uwagi, że uważają swoje przedmioty za najważniejsze. Wysokie oceny u studentów uzyskuje baza dydaktyczna, laboratoria i trenażery, wyposażenie w sprzęt audiowizualny. Za poprawne uważają relacje z opiekunami grup i naukowymi (promotorami). Takie opinie potwierdzają właściwe postawy kadry naukowo dydaktycznej i duże zaangażowanie w procesie dydaktycznym oraz niesienie pomocy studentom.

Studenci są zadowoleni z systemu opieki naukowej i dydaktycznej. Studenci podkreślali, że kadra na ich kierunku to eksperci w swoich dziedzinach. Wykładowcy są zawsze dostępni w trakcie dyżurów. Nie zdarzają się spóźnienia czy odwoływanie zajęć. Wykładowcy wykorzystują w trakcie zajęć materiały multimedialne. Studenci są również zadowoleni z systemu praktyk. Zwracali uwagę, że Uczelnia pomaga w znalezieniu miejsca praktyki, a także w sprawach formalnych. Studenci zwracali szczególną uwagę na bardzo dobry kontakt z władzami Wydziału, które zawsze są gotowe im pomóc. Również podejście osób pracujących w Dziekanacie, ich zdaniem jest bardzo pozytywne.

W trakcie rozmów i spotkań ze studentami podkreślano właściwe traktowanie studentów przez nauczycieli akademickich. Studenci są zadowoleni także ze sposobów rozpatrywania ich skarg. Natomiast bieżące sprawy studentów z reguły są załatwiane w sposób nie wywołujący problemów i konfliktów. Samorząd studencki posiada autorytet, jako skuteczny w reprezentowaniu spraw i potrzeb środowiska.

Studenci nie są natomiast zadowoleni do końca z systemu opieki materialnej. Nie potrafili jednoznacznie wskazać powodów tego niezadowolenia. Studenci wizytowanego kierunku zwracali uwagę na brak dostępu do parkingu. Wielu z nich korzysta z rowerów, niestety na Uczelni nie ma specjalnych stojaków, przy których mogliby je zostawić. Studenci przyjeżdżając na rowerach mogą korzystać tylko z jednej bramy, co jest dla nich sporym utrudnieniem. Studenci zwracali uwagę na boisko uczelniane, które jest w bardzo złym stanie.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego znacząco w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1. Uczelnia i wydział prawidłowo formułują i stosują zasady rekrutacji na studia i ustalają właściwe limity przyjęć na studia. Zasady rekrutacji umożliwiają odpowiedni dobór kandydatów.
2. System oceny osiągnięć studentów jest poprawnie zorganizowany i sprzyja aktywizacji studentów. System jest przejrzysty, spójny i obiektywny.
3. W uczelni działa system motywujący studentów do osiągnięcia dobrych wyników w nauce. Występują warunki do współpracy międzynarodowej studentów i możliwość realizacji studiów w ramach wymiany studenckiej z innymi uczelniami i z zagranicą.
4. Systemu opieki naukowej i dydaktycznej jest właściwy.

8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

1). Podczas oceny jakości kształcenia na kierunku „inżynieria bezpieczeństwa” przedstawiono Zespołowi Oceniającemu stosowane dokumenty związane z zapewnieniem wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Decyzja o wprowadzeniu WSZJ na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego jest wynikiem wdrożenia strategii Szkoły Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie na lata 2011-2020.

Zasadniczym celem jest wprowadzenie mechanizmów oraz określenie warunków, zasad i procedur działania Wydziału zapewniających utrzymywanie wysokiej jakości kształcenia przez:

- sukcesywne doskonalenie programów kształcenia, z uwzględnieniem współczesnych osiągnięć nauki i techniki oraz wymagań rynku pracy, dbałość o odpowiedni poziom kompetencji i rozwój kadry nauczającej,
- standaryzację i ujednoczenie procedur postępowania kadry dydaktycznej i studentów,
- określenie odpowiedzialności i uprawnień uczestników procesu kształcenia,
- przestrzeganie zwyczajowych standardów akademickich - podniesienie rangi pracy dydaktycznej przez odpowiednie motywowanie kadry nauczającej,
- dbałość o właściwe warunki prowadzenia zajęć i efektywną obsługę administracyjną procesu dydaktycznego,
- popularyzację dydaktycznej i naukowej oferty Wydziału wśród kandydatów na studia oraz pracodawców,
- informowanie kandydatów i pracodawców o poziomie wykształcenia absolwentów Wydziału.

Nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale pełni Wydziałowa Komisja ds. Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia zwana dalej Komisją ds. Jakości. Wydziałową Komisję ds. Jakości powołuje na okres kadencji Rada Wydziału na wniosek Dziekana. W skład Komisji wchodzi: 3 osoby z grupy nauczycieli akademickich, przedstawiciel studentów oraz pracownik Dziekanatu. Zdaniem Komisji jest realizacja działań zmierzających do zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego, a w szczególności analizowanie skuteczności działania procedur opisanych w Księdze Jakości Systemu, zgłaszanie zaleceń mających na celu ich doskonalenie oraz okresowa ocena spełnienia przyjętych kryteriów jakości kształcenia. Podstawą prawną działania Komisji ds. Jakości jest Uchwała Rady Wydziału w sprawie powołania Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia z 25.09.2012r. Przewodniczącym Komisji jest jeden z jej członków wyłoniony w głosowaniu tajnym spośród członków komisji. Do zadań Przewodniczącego należy inspirowanie i koordynowanie działań mających na celu prawidłowe wdrożenie, funkcjonowanie i doskonalenie Systemu Jakości.

Jednym ze sposobów prowadzenia kontroli funkcjonowania Wydziału jest audytowanie. Prowadzone jest według ustalonych zasad przyjętych na Uczelni i Wydziale. Audyt wewnętrzny przeprowadza się nie rzadziej niż raz do roku i jest on przeprowadzany przez audytora wewnętrznego. Bezpośrednie wyniki audytu są opracowywane i podawane do

wiadomości społeczności Wydziału. Wyniki audytu są podstawą do poprawy jakości kształcenia na Wydziale. Po ewentualnym skorygowaniu nieprawidłowości przeprowadzany jest ponowny audyt (Zarządzenie Rektora – Komendanta z dnia 25 lutego 2010 r. w sprawie wprowadzenia karty audytu wewnętrznego i księgi procedur audytu wewnętrznego).

Przyjęty przez WIBC w dniu 25.09.2012 r. dokument „Wydziałowa księga jakości kształcenia”, zawiera opis stosowanych procedur projakościowych w rozdziale II. „Polityka zapewnienia jakości kształcenia”. Sytuacja ta wpływa na wysoką ocenę prac na rzecz jakości kształcenia i służy realizacji strategii rozwoju WIBC. Na dziekanie WIBC spoczywa obowiązek w zakresie oceny i utrzymania wysokiej oceny jakości kształcenia. Przede wszystkim koordynuje wszystkie działania związane z organizacją procesu dydaktycznego i jakością kształcenia. Realizuje swoje obowiązki, współpracując systematycznie z samorządem studentkim w zakresie organizacji i przeprowadzania ankietyzacji oceniających nauczycieli akademickich wydziału. Istotne znaczenie ma dobra współpraca z kierownikami katedr podczas oceniania pracowników i hospitacji zajęć dydaktycznych, a następnie analizy wyników hospitacji – zgromadzona dokumentacja potwierdza systematyczność działań. Jawność ocen i podejmowanych działań zapewnia przedstawianie na posiedzeniach Rady Wydziału wyników oceny pracy nauczycieli, również poszczególni nauczyciele akademicy są informowani o wynikach ankietyzacji i ocenie jakości kształcenia. Rada WIBC jest informowana i współdecyduje o zakresie proponowanych zmian organizacyjnych i innych służących poprawie jakości kształcenia.

Hospitacje planowane są na okres roku akademickiego, więcej hospitacji skierowanych jest na pomoc młodym pracownikom. Plan hospitacji jest jawny i dostępny po akceptacji przez organ kolegialny. Analiza całorocznych hospitacji dokonana na podstawie przedstawionych arkuszy ocen, pozwala stwierdzić wykonanie planu i dostrzegalne jest uzyskiwanie pozytywnych ocen przez osoby kontrolowane. Arkusze ocen zawierają głównie uwagi metodyczne do realizowanych zajęć i aktywności studentów. Zdarzają się przypadki mało czytelnego wypełnienia tych dokumentów.

Można bardzo pozytywnie ocenić politykę jakości kształcenia, cele jakie określono i procedury, które mają zapewnić ich osiągnięcie. Efekty polityki i systemu jakości można będzie właściwie ocenić przy kolejnej wizytacji po kilku latach jej stosowania.

Upowszechnianie informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia oraz wprowadzanych zmian prowadzone jest wielotorowo.

Informacje na temat kształcenia są zlokalizowane w licznych źródłach, co pozwala na pozytywną ocenę ich dostępności. Uczelnia jest obecna w lokalnych mediach oraz portalach internetowych, z którymi aktywnie i systematycznie współpracuje. Informacje o efektach kształcenia, planach zajęć, terminach sesji, a także wszelkich sprawach organizacyjnych związanych z funkcjonowaniem Uczelni studenci mogą uzyskać w Internecie, na stronie głównej uczelni.

System ankietyzacji jest elementem mobilizującym pracowników do poprawy jakości kształcenia. Ankiety są przeprowadzane anonimowo oraz są poufne. Za wykorzystanie wyników oceny nauczycieli akademickich odpowiada dziekan wydziału, jest

on zobowiązany do poinformowania prowadzącego zajęcia o wynikach ankiety zaraz po jej opracowaniu.

Informacje dotyczące wyników kształcenia udostępniane są przede wszystkim studentom, nauczycielom akademickim oraz zbiorcze zestawienia organom kolegialnym WIBC i uczelni. Wzbogacone o wnioski i prognozy doskonalenia trafiają do przełożonych uczelni w resorcie MSW (KG PSP).

2). Na SGSP działa instytucjonalny system zapewniający kontakt Uczelni z interesariuszami zewnętrznymi, przez udział przedstawicieli interesariuszy w konwencji SGSP. Występują silne więzi między Uczelnią i komendami wojewódzkimi oraz Komendą Główną PSP – przez osobę Rektora-Komendanta będącego członkiem wielu gremiów na najwyższym szczeblu w państwie odpowiedzialnych za bezpieczeństwo pożarowe i bezpieczeństwo cywilne obywateli. Należy ocenić bardzo pozytywnie te związki i ich przełożenie na proces dydaktyczny w zakresie modernizacji i uaktualniania treści oraz dostosowania ich do bieżących potrzeb służb mundurowych i pracowników cywilnych. Ma to również swój wydźwięk w pomocy materialnej w postaci sprzętu i wyposażenia laboratoriów, wyposażenia poligonów doświadczalnych, inspirowania tematyka prac dyplomowych. Z analizy dokumentów, w tym działalności Biura Karier SGSP można wysnuć wniosek o bardzo żywej współpracy Uczelni z interesariuszami zewnętrznymi z różnych obszarów życia gospodarczego, a także przez absolwentów docieranie do kolejnych instytucji.

Tak więc dostrzegalny wpływ na funkcjonowanie systemu zapewnienia jakości kształcenia interesariuszy – przyszłych pracodawców (interesariusze zewnętrzni), głównie kierownicy jednostek PSP, zakładowych straży pożarnych, i innych instytucji działających na rzecz bezpieczeństwa pożarowego i ratownictwa. Oni pierwsi dostrzegają niedostatki wykształcenia, umiejętności i kompetencji u absolwentów. Przekazywane oczekiwania docierają do uczelni i WIBC drogą służbową przez KG PSP lub podczas sympozjów i konferencji – jako oceny i wyznaczniki potrzeb w powiązaniu z nowymi rozwiązaniami i nową technologią stosowaną w pożarnictwie, ratownictwie i ochronie ludności. Istniejący system kształtowania jakości jest sprawny i przydatny w uczelni.

Studenci pełnią ważną rolę w systemie zapewniania jakości kształcenia. Studenci są włączani w tworzenie ankiet studenckich. Samorząd studencki zajmuje się organizacją badania, jak również planuje zgłosić swoje uwagi dotyczące funkcjonowania ankiety i pytań w niej zawartych. Samorząd ma wiele pomysłów dotyczących usprawnienia i poprawy frekwencji ankiety oceniającej. Samorząd przedstawiał już władzom uczelni uwagi dotyczące jej funkcjonowania.

Tabela 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	adra	infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	działalność naukowa	działalność międzynarodowa	organizacja kształcenia
wiedza	+		+	+	+	+
umiejętności	+		+	+/-	+/-	+
kompetencje społeczne	+		+	+/-	+/-	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

-- nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1. Na wydziale działa System Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale, który funkcjonuje prawidłowo. Rada Wydziału przyjęła w trybie uchwały zasady polityki jakości i zarządzania jakością, utworzona została wydziałowa komisja ds. jakości. Struktury organizacyjne zarządzają prawidłowo procesem dydaktycznym z punktu widzenia realizacji zadań polityki jakości. Wyniki prowadzonych badań i analiz są wdrażane, o czym świadczą częste zmiany programów kształcenia mające na celu dostosowanie ich do wymagań polityki jakości i dostosowanie do zmieniających się potrzeb w zakresie efektów kształcenia oczekiwanych od absolwentów.
2. Interesariusze zewnętrzni i wewnętrzni są włączani w działanie Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale.

9. Podsumowanie

Tabela 2. Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej.

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
koncepcja rozwoju kierunku		+			
cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			+		
program studiów		+			
zasoby kadrowe		+			
infrastruktura dydaktyczna		+			
prorowadzenie badań naukowych	nie dotyczy				
system wsparcia studentów w procesie uczenia się		+			
wewnętrzny system zapewnienia jakości		+			

Kształcenie prowadzone przez Szkołę Główną Służby Pożarniczej w Warszawie na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego na kierunku „inżynieria bezpieczeństwa” jest prawidłowe. Efekty kształcenia przyjęte dla kierunku „inżynieria bezpieczeństwa” są sformułowane właściwie. Wydział powinien udoskonalić kryteria sprawdzalności uzyskiwanych efektów kształcenia. Wydział posiada odpowiednią kadrę oraz bazę dydaktyczną do ukształtowania właściwych efektów kształcenia. Wydział dostosował programy kształcenia do kształcenia do Krajowych Ram Kwalifikacji. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia działa prawidłowo.

Janusz Uriasz

Szczecin, 8 luty 2013

Tab. 1. Zmiana stopienia spełnienia kryteriów

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniając	w pełni	znaczaco	ściowo	niedostatecznie
cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			

Uzasadnienie zmiany oceny.

Wydział w wyniku rekomendacji po przeprowadzonej wizycie programowej wprowadził zmiany dotyczące:

1. Efektów kształcenia.
2. Sylabusów/kart przedmiotów.

Uczelnia przedstawiała dodatkowe wyjaśnienia dotyczące podjętych prac na wydziale nad doskonaleniem jakości kształcenia w bieżącym roku akademickim obejmujące:

1. Weryfikację kart przedmiotów na studiach niestacjonarnych.
2. Ocenę nakładu pracy studenta.
3. Analizę oferty przedmiotów do wyboru.
4. Analizę procesu dyplomowania

Polska Komisja Akredytacyjna po powzięciu powyższych informacji zamieniła ocenę kryterium drugiego „cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji” ze znacząco na w pełni.